

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om tryckbärande anordningar och lag om ändring av kärnenergilagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en lag om tryckbärande anordningar skall stiftas. Genom den föreslagna lagen upphävs lagen om tryckkärl från 1973.

Det centrala målet med revideringen är att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 97/23/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om tryckbärande anordningar samt att göra lagstiftningen om tryckkärl klarare och modernare.

Lagen om tryckbärande anordningar skall, på samma sätt som lagen om tryckkärl, gälla både nya tryckbärande anordningar och sådana som redan är i drift. Vid garanterandet av säkerheten hos tryckbärande anordningar betonas tillverkarens ansvar i samband med att en tryckbärande anordning släpps ut på marknaden och ägarens och innehavarens ansvar under den tid en tryckbärande anordning är i drift. I lagen intas bestämmelser om hur en tryckbärande anordning skall tillverkas och placeras, hur den skall skötas och drivas och hur den skall besiktas för att den inte skall äventyra någons hälsa, säkerhet eller egendom.

Lagen om tryckbärande anordningar skall också innehålla de bestämmelser som behövs för marktillsynen och för annan tillsyn över att lagen följs.

När lagstiftningen om tryckbärande anordningar ändras skall också bestämmelserna i kärnenergilagen ändras så att de motsvarar de ändringar som gjorts i lagstiftningen om tryckbärande anordningar. Tryckbärande anordningar i kärnanläggningar skall också i fortsättningen höra till tillämpningsområdet för kärnenergilagen.

Enligt det ovan nämnda direktivet som gäller tryckbärande anordningar skall de bestämmelser som förutsätts för att direktivet skall kunna följas antas och offentliggöras senast den 29 maj 1999 och de bör tillämpas senast den 29 november 1999. Den föreslagna lagen och den ändring av kärnenergilagen som sammanhänger med den avses träda i kraft i enlighet med direktivet den 29 november 1999.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	3
1. Inledning	3
2. Nuläge	3
2.1. Lagstiftning och praxis	3
2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet	5
2.3. Bedömning av nuläget	6
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	7
3.1. Mål och medel	7
3.2. De viktigaste förslagen	8
4. Propositionens verkningar	9
4.1. Ekonomiska verkningar	9
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	11
4.3. Miljökonsekvenser	12
5. Beredningen av propositionen	12
5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial	12
5.2. Remissutlåtanden	13
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	13
DETALJMOTIVERING	14
1. Motiveringar till lagförslagen	14
1.1. Lag om tryckbärande anordningar	14
1.2. Kärnenergilag	21
2. Närmare bestämmelser	22
3. Ikraftträdande	23
4. Lagstiftningsordning	23
LAGFÖRSLAGEN	24
1. Lag om tryckbärande anordningar	24
2. Lag om ändring av kärnenergilagen	29
BILAGA	31
Parallelltexter	31
2. Lag om ändring av kärnenergilagen	31
Förordningsutkast	33
3. Förordning om besiktningsorgan som avses i lagen om tryckbärande anordningar	33
4. Förordning om ändring av kärnenergiförordningen	38

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Med en tryckbärande anordning, d.v.s. ett tryckkärl, avses en ångpanna, tryckbehållare, ett rörsystem eller någon annan teknisk helhet, i vilken ett övertryck finns eller kan utvecklas. På grund av de risker som trycket medför har den verksamhet som sammanhänger med tryckbärande anordningar, såsom tillverkning, placering, drift och besiktning av dem, normerats.

I denna proposition föreslås att en lag om tryckbärande anordningar skall stiftas. Genom denna lag skall lagen om tryckkärl (98/1973), i vilken för närvarande bestäms om tryckkärl, upphävas. Det föreslås att den nuvarande termen "tryckkärl" skall ersättas med termen "tryckbärande anordning". Lagen skall innehålla bestämmelser om tryckbärande anordningars överensstämmelse med kraven och om säkerställande av detta samt om drift, besiktning och övervakning av och om besiktningsorgan för tryckbärande anordningar.

I revideringen eftersträvas en klarare reglering än den nuvarande. Förordningen om tryckkärl (549/1973) och sex handels- och industriministeriebeslut, vilka har utfärdats med stöd av lagen om tryckkärl, skall ersättas med tre ministeriebeslut. Bestämmelserna om besiktningsorgan skall samlas i en separat förordning.

Genom lagen om tryckbärande anordningar och de författningar som skall ges med stöd av den skall bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/23/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om tryckbärande anordningar, nedan *direktivet om tryckbärande anordningar*, genomföras. Samtidigt skall förordningen om kompetensbrev för driftövervakare av pannanläggning (213/1978) samt handels- och industriministeriets beslut om enkla tryckbehållare (1478/1993) uppdateras. Det sistnämnda beslutet skall motsvara bestämmelserna i rådets direktiv 87/404/EEG om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning i fråga om enkla tryckkärl, nedan *tryckbehållardirektivet*.

Enligt den föreslagna lagen om tryckbärande anordningar skall förfarandena huvudsakligen vara desamma som hittills med de

ändringar som föranleds av direktivet om tryckbärande anordningar. De principer och alternativ som tillämpas i direktivet om tryckbärande anordningar skall också inbegripas i den normering som gäller säkerheten vid driften av tryckbärande anordningar.

I propositionen föreslås att också kärnenergilagen (990/1987) skall ändras så att bestämmelserna i direktivet om tryckbärande anordningar skall gälla också tryckkärl i kärnanläggningar i den omfattning som direktivet om tryckbärande anordningar förutsätter. Till övriga delar skall tillsynen över tryckbärande anordningar i kärnanläggningar fortsättningsvis grunda sig på en särskild reglering med stöd av kärnenergilagen.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Allmänt

Tryckkärlssäkerheten övervakas med stöd av lagen om tryckkärl. Tryckkärlssäkerheten har man försökt garantera genom att besikta tryckkärl samt övervaka den verksamhet som sammanhänger med tryckkärl och ställa krav för utövandet av denna verksamhet.

Med tanke på tryckkärlssäkerheten är 2 § i lagen om tryckkärl central. Denna paragraf täcker ett tryckkärls hela livscykel och i den ställs de grundläggande kraven i fråga om säkerhetsnivån. Lagen om tryckkärl innehåller också bestämmelser om tillsynsmyndigheterna, deras rättigheter när de utför tillsynen, de tvångsmedel som står till buds samt straffpåföljder.

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av lagen om tryckkärl har getts genom förordningen om tryckkärl samt förordningen om kompetensbrev för driftövervakare av pannanläggning. Med stöd av förordningen om tryckkärl har beslut utfärdats av handels- och industriministeriet angående tillämpning av förordningen om tryckkärl (69/1975), angående tryckkärl som nämnes i 4 § förordningen om tryckkärl (70/1975), om till ångpanna eller tryckbehållare anslutna rörsystem (71/1975), om transportabla gasbehållare (641/1978), om enkla

tryckbehållare (1478/1993) samt om planering och tillverkning av tryckkärl (391/1984). En föreskrift om sådana tryckkärl på vilka de bestämmelser och stadganden som gäller tillverkning, besiktning och drift av tryckkärl inte tillämpas är också i kraft. Den har meddelats av tekniska kontrollcentralen, som då var tillsynsmyndighet.

Handels- och industriministeriets beslut om transportabla gasbehållare samt trafikministeriets beslut om transport av farliga ämnen på väg (632/1996) och trafikministeriets beslut om transport av farliga ämnen på järnväg (901/1997) har ändrats så att på transportabla gasbehållare tillämpas förordningen om tryckkärl endast till den del som de bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) inte gäller dessa.

Övervakning och besiktningar

I lagen om tryckkärl fastställs att säkerhetsteknikcentralen är den myndighet som övervakar tryckkärlssäkerheten samt Luftfartsverket, sjöfartsverket och strålsäkerhetscentralen, vilka nämns i förordningen om tryckkärl, på sina egna verksamhetsområden. Tillsynsmyndigheterna har till uppgift att övervaka att lagen om tryckkärl och de bestämmelser som meddelats med stöd av den följs. Dessutom övervakar tullverket importen av tryckkärl. Om den övervakning som gäller skydd av arbetstagare bestäms särskilt i lagstiftningen om säkerhet i arbetet. Försvarsministeriet har separat bestämt hur förordningen om tryckkärl tillämpas på de tryckkärl som är i försvarsmaktens bruk.

Den obligatoriska förhandsbesiktningen av tryckkärl har hittills slopats endast i fråga om enkla tryckbehållare sedan fördraget om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet trädde i kraft vid ingången av år 1994. Då övergick man till ett förfarande i enlighet med tryckbehållardirektivet. I fråga om övriga tryckkärl och planer som gäller dem skall besiktning begäras hos besiktningsorganet innan de släpps ut på marknaden och tas i drift. De farligaste tryckkärlen skall besiktas också medan de är i drift.

Alla tryckkärlsbesiktningar släpptes fria för konkurrens vid ingången av år 1998, när monopolställningen för Tekniska kontrollcentralen, som hade omvandlats till bolaget *Inspecta Oy*, slopades och i förordningen om tryckkärl fastställdes förutsättningarna och

förfarandena för godkännande som besiktningsorgan.

Drift av tryckkärl

För ägaren och innehavaren av ett tryckkärl har vissa skyldigheter ställts för att tryckkärlets säkerhet skall kunna garanteras under drifttiden. De tryckkärl som medför en betydande risk skall registreras och på dem skall begäras besiktning före idrifttagandet samt med bestämda intervaller under drifttiden. Placeringen av ett tryckkärl skall besiktas i en del fall och för vissa tryckkärl skall en person som har föreskriven kompetens och sakkunskap utnämnas till driftsövervakare för tryckkärl.

Tryckbärande anordningar i kärnanläggningar

En av kärnenergilagens huvudprinciper är enligt 6 § att användningen av kärnenergi skall vara säker och ej får orsaka skada på människor, miljö eller egendom. För närvarande bestäms om tryckkärl i kärnanläggningar i 60 § kärnenergilagen. Enligt paragrafen tillämpas kärnenergilagen och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser på tryckkärl i kärnanläggning. Lagen om tryckkärl tillämpas enligt paragrafen på det sätt som närmare bestäms genom förordning.

I fråga om sådana tryckkärl som påverkar kärnsäkerheten vid kärnanläggningarna, d.v.s. tryckkärl där driftstörningar kan medföra radioaktiva utsläpp, görs en säkerhetsklassificering. Klassificeringen grundar sig på 21 § statsrådets beslut om allmänna föreskrifter om säkerheten vid kärnkraftverk (395/1991). Säkerhetskrav ställs i fråga om anordningarnas kvalitetsnivå, konstruktion, tillverkning, installation och drift.

Andra tryckkärl i kärnanläggningar än sådana som påverkar kärnsäkerheten övervakas enligt strålsäkerhetscentralens nuvarande praxis med stöd av lagen om tryckkärl. Utgående från kärnenergilagen meddelar strålsäkerhetscentralen emellertid föreskrifter också om dessa tryckkärl gällande särkrav om säkerheten vid användningen av kärnenergi. Sådana särkrav kan vara t.ex. bestämmelser som gäller placeringen av ett tryckkärl. Transportabla tryckkärl hör till samma grupp när de är belägna i en kärnanläggning. I fråga om dessa finns en separat

bestämmelse i 61 § kärnenergilagen om förhållandet mellan kärnenergilagen och lagen om transport av farliga ämnen. Enligt lagen om transport av farliga ämnen övervakas transportererna av strålsäkerhetscentralen.

2.2. Den internationella utvecklingen och lagstiftningen i utlandet

Utsläppandet av tryckkärl på marknaden

Nuläget samt den internationella utvecklingen - i synnerhet effekterna av den europeiska integrationen - inom den tekniska kontrollverksamheten har utvärderats i den regeringsproposition som ledde till inrättandet av säkerhetsteknikcentralen (RP 38/1995 rd).

I enlighet med principerna om Europeiska unionens inre marknad får tryckkärl röra sig fritt på hela marknadsområdet, om deras överensstämmelse har visats i enlighet med direktiven. Det centrala direktivet som gäller tryckkärl är direktivet om tryckbärande anordningar. En produkts fria rörlighet kan inte hindras genom obligatoriska kontroller vid gränserna eller andra obligatoriska kontroller innan produkten släpps ut på marknaden. Produkternas överensstämmelse skall övervakas huvudsakligen med andra metoder, t.ex. med marknadstillsyn. Det är varje medlemsstats skyldighet att organisera marknadstillsyn i EU.

Syftet med direktivet om tryckbärande anordningar är att säkerställa att en tryckbärande anordning konstrueras, tillverkas, besiktas och vid behov utrustas och installeras så att den tryckbärande anordningens säkerhet är garanterad, av ett tryckbärande anordningen har tagits i drift i enlighet med tillverkarens anvisningar eller i förhållanden som skäligen kan förutses.

Bedömningen av tryckbärande anordningars överensstämmelse görs genom anordningstillverkarens egna åtgärder och vid behov med bistånd av ett oberoende besiktningsorgan. Anordningstillverkaren meddelar genom en s.k. försäkran om överensstämmelse att hans produkt stämmer överens med de väsentliga kraven och fäster en CE-märkning på produkten som ett bevis för detta.

Direktivet om tryckbärande anordningar gavs år 1997. Det skall tillämpas i medlemsstaterna från den 29 november 1999. Under

en övergångsperiod, dvs. fram till den 29 maj 2002 kan alternativt också de tidigare bestämmelserna tillämpas. De nationella bestämmelser som behövs för att direktivet skall kunna genomföras skall utfärdas senast den 29 maj 1999.

Direktivet om tryckbärande anordningar ersätter artikel 22 i rådets ramdirektiv 76/767/EEG av den 27 juli 1976 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar med gemensamma föreskrifter för tryckkärl och metoder för kontroll av dem, som inte har fungerat på ett tillfredsställande sätt. Om direktivet om enkla tryckbehållare eventuellt skall omfattas av tillämpningsområdet för direktivet om tryckbärande anordningar preciseras senast tre år efter att direktivet om tryckbärande anordningar har trätt i kraft.

De *transportabla tryckbärande anordningarna* togs inte med i direktivet om tryckbärande anordningar av den anledningen att de risker som sammanhänger med transport av tryckbärande anordningar som hör till tillämpningsområdet för internationella konventioner och den risk som beror på trycket i dylika anordningar regleras i gemenskapens direktiv som baserar sig på konventionerna i fråga eller i kompletteringar till redan existerande direktiv. Den europeiska konventionen om transport av farligt gods på väg (ADR) (FördrS 23/1979) har tagits in i gemenskapens lagstiftning genom rådets direktiv 94/55/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om transport av farligt gods på väg. De internationella bestämmelserna om transport av farligt gods på järnväg (RID) har tagits in i gemenskapens lagstiftning genom rådets direktiv 96/49/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om transport av farligt gods på järnväg. I direktiven 94/55/EG och 96/49/EG har utöver säkerheten vid transport av farligt gods också fastställts de tekniska krav som skall tillämpas på transportabla tryckbärande anordningar. I enlighet med direktiven i fråga är medlemsstaterna dock inte tvingade att ömsesidigt erkänna att transportabla tryckbärande anordningar får släppas ut på marknaden eller de godkännanden som har beviljats i fråga om periodiska besiktnings. Avsikten är att de nämnda olägenheterna skall undanröjas genom ett direktiv om transportabla tryckbärande anordningar som skall tillämpas från år 2001.

Direktivet om tryckbärande anordningar

tillämpas inte på sådana tryckbärande anordningar i vilka driftstörningar kan medföra ett radioaktivt utsläpp.

Säkerheten under tryckkärlets driftstid

Tillämpningen av bestämmelserna om tryckkärl i olika länder leder till samma säkerhetsnivå, fastän bestämmelserna skiljer sig från varandra. Genom direktivet om tryckbärande anordningar förenhetligas bestämmelserna i EU:s medlemsländer om utsläppande på marknaden och det garanterande av driftssäkerheten som sammanhänger med detta. Olika nationell praxis kvarstår dock ännu i fråga om placering, besiktning under driftstiden samt annan säkerhetsreglering med anknytning till driften av tryckkärl.

Genomförandet av direktivet om tryckbärande anordningar prioriteras i ändringsarbetet på tryckkärlslagstiftningen i EU:s medlemsländer. Mera omfattande revideringar skjuts i allmänhet upp till slutet av den övergångsperiod som anges i direktivet eller efter denna.

Danmark planerar en totalrevidering som ännu inte har någon tidtabell. Målet är ett regelverk med två helheter: bestämmelser om nya tryckbärande anordningar och bestämmelser om sådana tryckbärande anordningar som redan har tagits i drift.

I England görs de kompletteringar i bestämmelserna som behövs på grund av direktivet fram till november 1999. I fråga om besiktningar under driftstiden krävs i England att den som driver ett tryckkärl har en skriftlig besiktningsplan, som har bestyrkts av en oberoende sakkunnig och enligt vilken den sakkunniga utför besiktningarna.

I Sverige görs först de ändringar som behövs för att direktivet skall kunna genomföras. En mera omfattande revidering torde bli klar tidigast år 2002 och den torde innehålla separata bestämmelser för olika typer av tryckbärande anordningar på samma sätt som i dagens läge. I Sverige har det föreslagits att ägare av tryckbärande anordningar också själva i allt högre grad skall kunna utföra periodiska besiktningar och härvid tillämpa förfaranden som grundar sig på ett kvalitetssystem och som är av det slag som förutsätts i direktivet om tryckbärande anordningar. I fråga om mängden periodiska besiktningar, deras innehåll och tidpunkterna för dem vill man tillämpa systemet för övervakning av i vilket skick anordningen är

(s.k. Risk-Based Inspection), där man beaktar erhållna uppgifter om besiktningsobjektets risker, drift och besiktningar. Redan nu är det möjligt att i fråga om sådana tryckbärande anordningar som är svåra att besikta ersätta de periodiska besiktningarna med utvidgad kontinuerlig övervakning som den tryckbärande anordningens ägare eller innehavare utför (Arbetskyddsstyrelsens författningssamling AFS 1994:39 6 kap. 18 §).

I flera länder har man övervägt att tillämpa förfaranden av det slag som regleras i direktivet om tryckbärande anordningar också i sådana installations- och reparationsarbeten som inte omfattas av direktivets tillämpningsområde. I Sverige torde bestämmelserna om installationsarbeten och övervakningen av dem kompletteras i samma riktning som direktivet om tryckbärande anordningar i samband med att direktivet genomförs.

Frankrike håller på att revidera hela sin lagstiftning om tryckkärl i samband med att direktivet om tryckbärande anordningar genomförs. Härvid utfärdas reviderade bestämmelser också om besiktning och övervakning av tryckbärande anordningar som redan är i drift. I de bestämmelser som anknyter till driften beaktas de principer som anges i direktivet om tryckbärande anordningar t.ex. i fråga om besiktningsorgan och besiktningar.

I det direktiv som skall ges om transportabla tryckbärande anordningar bestäms om alternativ i fråga om besiktningarna under driftstiden, där ägaren till en tryckbärande anordning själv utför periodiska besiktningar och härvid utnyttjar kvalitetssystemet eller också godkänns ägarens besiktningsorgan att utföra dem.

2.3. Bedömning av nuläget

Nivån på tryckkärlssäkerheten

Bruket av tryckkärl och deras antal har ökat betydligt sedan lagen om tryckkärl trädde i kraft, d.v.s. sedan år 1973. Samtidigt har tryckkärlets bruksändamål breddats såväl inom de enskilda hushållen som inom industrin. Vid utgången av år 1998 ingick i registret totalt 63 000 ångpannor, tryckbehållare och andra tryckkärl som skall registreras, vilka skall besiktas periodiskt, och av dessa var 39 000 i drift. Dessutom är mångdubbelt flera, mindre tryckkärl, såsom värmepannor i egnahemshus, tryckvatten-

och tryckluftsbehållare, släckarbehållare samt rörsystem som ansluter sig till tryckkärli i drift.

Åren 1986-1996 registrerades 202 tryckkärlosolyckor enligt säkerhetsteknikcentralen som övervakar tryckkärli. Av dessa var 87 explosioner, 46 eldsvådor och 51 skador av olika slag. Övriga 18 fall var olyckshändelser eller risksituationer. Under denna tid för-olyckades 10 och skadades 38 personer i tryckkärlosolyckor. Tekniken konstaterades vara orsaken i 122 olyckor, oftast var det ett fel i utrustningen. I 85 fall var den allmänaste orsaken brister i servicen och underhållet. Ett mänskligt fel orsakade 24 explosioner, eldsvådor eller skador.

Trots den ökande användningen av tryckkärli har antalet tryckkärlosolyckor fortsättningsvis varit relativt litet. Antalet fall som kommer till säkerhetsteknikcentralens kännedom har varierat, något som delvis har berott på problem med att få information. Statistikföringen har dessutom försvårats av att vissa olyckor som orsakats av tryckkärli med farligt innehåll har definierats som kemikalieolyckor. I antalet olyckor har förekommit tämligen stora relativa skillnader årligen också till följd av att fallen har varit så få, vilket gör att några klara utvecklingstrender i fråga om säkerhetsnivån inte har upptäckts utgående från statistiken.

Tryckkärlibestämmelserna och förberedelserna inför förändringarna

Sedan år 1973 har flera författningar på lägre nivå utfärdats för att komplettera lagen om tryckkärli. Regelverket har också ändrats och delvis upphävts genom talrika delrevideringar. Genom ändringarna har inga ingrepp gjorts i regleringens grundstruktur, eftersom man har inväntat direktivet om tryckbärande anordningar och genomförandet av det. Regelverket består därmed av många nivåer och är delvis svårtolkat också om det i övrigt har fungerat i säkerhetskänseende.

I bestämmelserna har principiella ändringar gjorts, i vilka förfarandena enligt direktivet om tryckbärande anordningar beaktats på förhand. År 1995 slopades standardernas förpliktande karaktär i bestämmelserna om tryckkärli, och standarderna blev bara ett sätt att uppfylla de föreskrivna kraven. Samtidigt skildes tillsynsmyndighetens och besiktningsorganets uppgifter från varandra så att av största delen av de uppgifter som sam-

manhänger med tryckkärli bildades besiktnings- och bedömningsuppgifter som gavs besiktningsorganet. År 1998 släpptes besiktningsorganets uppgifter fria för konkurrens. Tillsynsmyndigheten har utfört marknadstillsynen över enkla tryckbehållare och det finska besiktningsorganet har varit verksamt som ett sådant anmält organ som avses i tryckbehållardirektivet. Genom dessa ändringar har man kunnat förbereda sig på alla de ändringar i förfaranden och författningar som gäller tryckkärli. Också tillverkare, importörer, användare och innehavare av tryckkärli har förberetts på omställningarna genom att de har informerats om innehållet i totalrevideringen medan den bereddes vid olika utbildningsevenemang, i branschens tidningar och på Internet.

De ändringar som behövs har gjorts i bestämmelserna om transportabla gasbehållare så att överlappning med författningarna om transport av farliga ämnen har kunnat undvikas.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Målet är att genomföra direktivet om tryckbärande anordningar och samtidigt modernisera bestämmelserna om tryckkärli så att de blir klarare helheter så att det samtidigt betonas vilket ansvar den som släpper ut en tryckbärande anordning på marknaden samt ägaren och innehavaren av en tryckbärande anordning har i fråga om den tryckbärande anordningens säkerhet.

Målet skall fortsättningsvis vara att upprätthålla och främja säkerheten. Den säkerhetskultur, de verksamhetsätt och attityder som de som tillverkar och driver tryckbärande anordningar har tillägnat sig är primära faktorer som påverkar möjligheterna att förebygga olyckor. Aktörernas eget ansvar är väsentligt när det gäller att uppfylla kraven såväl när tryckbärande anordningar släpps ut på marknaden som under deras driftstid. Betydelsen av ansvaret framhävs särskilt i de nya förfaranden som stämmer överens med principerna i gemenskapslagstiftningen och i vilka ett utomstående besiktningsorgans andel kan ersättas med åtgärder som den tryckbärande anordningens tillverkare eller ägare själv vidtar. Säkerheten kan också garanteras

genom riskbedömningar och beredskap inför risksituationer både vid konstrueringen och under driftstiden.

Direktivet om tryckbärande anordningar skall beaktas redan i tillämpningsområdet för lagen om tryckbärande anordningar, definitionen på och säkerhetskraven i fråga om en tryckbärande anordning. Regleringen skall inriktas på den risk som trycket medför, för att överlappning med t.ex. författningar som gäller kemikalier och miljö skall kunna undvikas. Definitionen på en tryckbärande anordning skall klart täcka också tillbehör och utrustande för att de olyckor som orsakas av dessa skall kunna minskas.

I direktivet om tryckbärande anordningar och i tryckbehållardirektivet finns bestämmelser om flera besiktningsorgan av olika typ. Besiktningsorgan behövs också för garanterande av säkerheten under tryckbärande anordningars driftstid. Den reglering som gäller de olika besiktningsorganen borde för enhetligad och samlad tas in i en enda författning.

De bestämmelser som gäller de krav som sammanhänger med driften av tryckbärande anordningar bör tas in i lagen om tryckbärande anordningar i en sådan form att närmare bestämmelser kan utfärdas med stöd av dem. Regelverket har redan genom delrevideringar utvecklats så långt att existerande praxis inte längre behöver ändras i någon större utsträckning i samband med att lagen om tryckbärande anordningar stiftas.

Ändringarna i fråga om utsläppandet på marknaden av tryckbärande anordningar följer av att direktivet om tryckbärande anordningar genomförs. Det är också möjligt att genomföra direktivet om tryckbärande anordningar med stöd av lagen om tryckkärl, men detta förutsätter samtidigt flera ändringar i och tillägg till lagen om tryckkärl, förordningen om tryckkärl och handels- och industriministeriets beslut. Härvid skulle man av tidtabells- och resursskäl sannolikt bli tvungen att avstå från övriga förslag om utveckling av bestämmelserna som anknuter till totalrevideringen, och det eventuella senare förenklandet av hela författningsuppbyggnaden skulle bli ännu svårare.

För garanterande av en hög säkerhetsnivå i kärnanläggningarna är syftet att fortsättningsvis bestämma om övervakningen av tryckbärande anordningar i dem med stöd av kärnenergilagen till den del som de tryckbärande anordningarnas egenskaper eller drif-

ten av dem påverkar säkerheten.

3.2. De viktigaste förslagen

Det föreslås att en ny lag, lagen om tryckbärande anordningar, skall stiftas om tryckkärlssäkerheten. Lagen om tryckbärande anordningar skall ersätta den nuvarande lagen om tryckkärl. Principen är att lagen om tryckbärande anordningar skall tillämpas på sådana anordningar där övertryck kan medföra en risk.

I lagen skall på en allmän nivå definieras vilka krav som skall ställas på tryckbärande anordningars säkerhet samt tillsynsmyndigheterna ges tillräckliga metoder för att de för sin del skall kunna upprätthålla säkerheten hos tryckbärande anordningar. Om besiktningsorganen för tryckbärande anordningar och om kompetensbrev för driftsövervakare av pannanläggningar skall bestämmas genom förordning. De detaljbestämmelser som behövs skall utfärdas av handels- och industriministeriet samt de tillämpningsanvisningar som anknuter till dem vid behov av säkerhetsteknikcentralen.

Säkerhetsteknikcentralen skall övervaka att lagen och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av den följs. I lagen skall de fullmakter inbegripas som myndigheten behöver med tanke på tillsynen. I den nuvarande förordningen om tryckkärl nämns specialbranscher och egna tillsynsmyndigheter för dem. I lagen om tryckbärande anordningar skall avgränsningar göras så att om dessa specialbranscher och myndigheterna på dem skall kunna föreskrivas separat. I fråga om kärnanläggningar föreslås att de ändringar som är nödvändiga skall göras i samband med att lagen om tryckbärande anordningar ges. I fråga om transportabla tryckbärande anordningar skall lagen om tryckbärande anordningar tillämpas endast till den del som lagen om transport av farliga ämnen inte gäller dessa.

För garanterande av säkerheten hos de tryckbärande anordningar som skall släppas ut på marknaden föreslås att det i lagen tas in bestämmelser som behövs för att direktivet om tryckbärande anordningar skall kunna genomföras. Om inte handels- och industriministeriet föreskriver något annat, skall den som släpper ut tryckbärande anordningar på marknaden kunna visa att de tryckbärande anordningar som saluförs stämmer över-

ens med kraven.

För utförandet av installations- och reparationsarbeten på tryckbärande anordningar samt för driften av tryckbärande anordningar skall ställas villkor, om vilka ministeriet skall bestämma närmare och i vilka direktivet om tryckbärande anordningar skall beaktas.

Dessutom skall tryckbärande anordningars driftsäkerhet garanteras huvudsakligen med krav av samma typ som föreskrivs i den nuvarande lagen om tryckkärl. Handels- och industriministeriet skall kunna föreskriva att periodiska besiktningar skall göras på tryckbärande anordningar av ett visst slag och att placeringen av vissa tryckbärande anordningar skall besiktas. En första periodisk besiktning skall göras när en tryckbärande anordning tas i bruk. Tillsynsmyndigheten skall vara skyldig att föra register över de tryckbärande anordningar som skall genomgå periodisk besiktning.

Handels- och industriministeriet skall dessutom kunna föreskriva om de anordningar, aggregat och anordningssystem som behövs för att en tryckbärande anordning skall kunna drivas säkert samt om den riskbedömning och beredskap inför risksituationer som behövs.

I samband med att säkerhetsteknikcentralen inrättades år 1995 ändrades tillsynsmyndighetens uppgifter som gällde tillstånd och godkännanden med anknytning till tryckkärl till besiktnings- och bedömningsuppgifter för ett besiktningsorgan. Endast godkännandet av de provningsorgan som gör materialprovningar och av vissa tryckkärlsbesiktningsmän samt tillstånd till att en pannanläggning får placeras under jorden kvarstod härvid hos myndigheten. Vid övergången till förfaranden enligt direktivet om tryckbärande anordningar kan tillståndsplikten för provningsorganens verksamhet och godkännandet av tryckkärlsbesiktningsmännen slopas helt. Detta innebär att de som tillverkar och de som driver tryckbärande anordningar och besiktningsorganen själva till behövliga delar svarar för att den personal som skall användas vid materialprovningen och besiktningarna har adekvat kompetens och verksamhet. Det skall vara möjligt att placera pannanläggningar under jorden utan tillstånd av myndigheten, men genom ett ministeriebeslut skall bestämmas om den riskbedömning och beredskap inför risksituationer som härvid behövs.

För brott mot lagen om tryckbärande anordningar skall kunna dömas högst till böter, om inte någon annanstans bestäms om strängare straff. Straffbestämmelsen skall kompletteras med bestämmelser om förverkandepåföljd.

I fråga om sökande av ändring skall det hänvisas till förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Genom övergångsbestämmelser i lagen skall en övergångsperiod som ingår i direktivet om tryckbärande anordningar och som behövs för transportabla gasbehållare genomföras. Dessutom skall det säkerställas att lagen, då den träder i kraft, inte medför några plötsliga ändringar i ställningen för dem som i dagens läge har rätt att utföra arbeten i branschen. Genom övergångsbestämmelsen eftersträvas också att tillgången på besiktningstjänster skall kunna garanteras när den nya lagen träder i kraft.

Bestämmelser om tryckbärande anordningar i kärnanläggningar skall tas in i kärnenergilagen. På andra tryckbärande anordningar än sådana där en driftstörning kan försaka ett radioaktivt utsläpp skall dock, när det är fråga om tekniska krav och utsläppande på marknaden, de krav tillämpas som har ställts i lagen om tryckbärande anordningar och de författningar som har meddelats med stöd av den. Vid behov skall dock i fråga om kärnanläggningar meddelas särskilda bestämmelser om driftssäkerheten och faktorer som sammanhänger med den. Samtliga tryckbärande anordningar som finns i kärnanläggningar skall övervakas av strålsäkerhetscentralen.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Allmänt

De centrala syftena med propositionen är att införa direktivet om tryckbärande anordningar och samtidigt förnya den normering som gäller tryckkärl. Inga nya myndighetsorganisationer inrättas, utan uppgifterna skall skötas med de nuvarande organisationerna, vilka är säkerhetsteknikcentralen samt tillsynsmyndigheterna för tryckbärande anordningar i kärnanläggningar, fartyg och luftfarkoster, vilka fortsätter på sina respektive verksamhetsområden. Av detta skäl har revi-

deringen inga betydande effekter på statens eller kommunernas ekonomi.

Genomförandet av direktivet om tryckbärande anordningar utvidgar tillsynsmyndighetens uppgifter som gäller marknadstillsynen så att de gäller alla tryckbärande anordningar, medan de för närvarande gäller endast enkla tryckbehållare. Avsikten är att de provningar som sammanhänger med övervakningen skall köpas av provningsorgan som har konstaterats vara kompetenta. Kostnaderna för den allmänna övervakningen blir man tvungen att täcka med medel ur budgeten på samma sätt som i dagens läge, men enligt vad som föreslås skall man av säljaren eller importören kunna ta ut de kostnader som utredningarna och undersökningarna har förorsakat, om det visar sig att anordningen strider mot bestämmelserna.

I det skede då lagen träder i kraft förorsakas myndigheterna i någon mån kostnader i anslutning till informerandet, vilket är naturligt när det gäller att göra de nya bestämmelserna kända.

Säkerhetsteknikcentralens allmänna övervakning av säkerheten hos tryckbärande anordningar finansieras med budgetmedel. För övriga prestationer tas avgifter ut enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Det avgiftsbelopp som säkerhetsteknikcentralen har tagit ut för de beslut om godkännanden av provningsorgan och besiktningsmän och om placering av pannanläggningar under jorden, vilka nu föreslås bli slopade, har varit ringa. Finansieringen av säkerhetsteknikcentralens verksamhet har beskrivits närmare i den regeringsproposition som ledde till att centralen inrättades och vilken omnämns i avsnitt 2.2.

I sin helhet blir de statsekonomiska verkningarna av den föreslagna lagen inte betydande, eftersom lagen om tryckbärande anordningar inte förorsakar någon väsentlig ändring i behovet av resurser. Syftet med propositionen är att regleringen av tryckbärande anordningar till sina principer skall vara likadan som nu, varvid propositionen inte medför några betydande ändringar i myndigheternas totala arbetsmängd eller i de kostnader som denna ger upphov till. Dessutom försöker man inrikta tillsynsåtgärderna och de kostnader dessa medför bättre än för närvarande på de verksamhetsutövare som agerar i strid med författningarna.

Företagen

Besiktning- och bedömningsuppgifterna har redan genom en ändring av förordningen om tryckkärl, som trädde i kraft vid ingången av år 1998, förts över på organisationer som har konstaterats vara kompetenta och som i ett konkurrensläge producerar de tjänster som behövs i fråga om tryckbärande anordningars säkerhet. På den inhemska marknaden minskar antalet lagstadgade besiktnings genom de nya möjligheter t.ex. i samband med kvalitetssystem som de som tillverkar och de som driver tryckbärande anordningar kommer att ha att besikta de tryckbärande anordningar de har tillverkat och driver. När de tekniska normerna harmoniseras kommer också besiktningsarna av de produkter som införs från något annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet till Finland att minska. I motsvarande grad finns det en tillväxtpotential inom besiktningen av exportprodukter, eftersom produkterna i allmänhet besiktas i tillverkningslandet. Som en följd av genomförandet av direktivet om tryckbärande anordningar får besiktningsorganen betydligt flera uppgifter i anknytning till svetsningsprov. Hos besiktningsorganen ökar behovet att anpassa funktionerna samt att söka sig nya marknader i EU:s övriga medlemsländer och utanför Europeiska gemenskapen samt att inrikta sin verksamhet på den frivilliga sektorn.

För deras del som tillverkar och importerar tryckbärande anordningar minskar revideringen av besiktningsförfarandena kostnaderna i synnerhet för export- och importleveranser. Det att importen blir enklare ökar utbudet och konkurrensen på den inhemska marknaden. Exporten till länderna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet underlättas när de nationella tekniska föreskrifterna förenhetligas och dubblerande besiktningsförfaranden slopas. De nya förfarandena enligt direktivet om tryckbärande anordningar blir man tvungen att anpassa sig till också vid tillverkningen av sådana tryckbärande anordningar som enbart är avsedda för inhemskt bruk, senast i maj 2002 när den övergångsperiod som föreskrivs i direktivet går ut.

Vid ingången av år 1999 fanns det ca 350 tillverkare av tryckbärande anordningar och av dessa var en betydande del småföretag. När de förfaranden som anges i direktivet om tryckbärande anordningar tillämpas kan

företagen enligt eget val antingen hos besiktningssystemet begära besiktning på samma sätt som hittills eller övergå till att utnyttja kvalitetssystem. I det senare alternativet godkänner besiktningssystemet kvalitetssystemet och övervakar att tillverkaren tillämpar systemet i sin tillverkning och sina besiktningar. Genomförandet och upprätthållandet av ett kvalitetssystem medför kostnader, men som motvikt till dem erhålls inbesparingar när besiktningar inte behöver begäras av utomstående besiktningssystem. De förfaranden som grundar sig på kvalitetssystemet är i praktiken ofta redan nu en förutsättning för tillverkningen och de underleveranser som sammanhänger med den.

Också de som driver tryckbärande anordningar erbjuder nya besiktningssystem som grundar sig på användarens egen besiktning, ett eget besiktningssystem, övervakning av anordningens skick och kvalitetssystem. Med dessa kan behovet av utomstående besiktning ersättas.

En ny förpliktelse jämfört med nuläget kommer riskbedömningen och beredskap inför risksituationer att vara, och dessa skall definieras närmare genom ett beslut av ministeriet. Förpliktelsen skall tillämpas på pannanläggningar som innehåller stora ång- eller hetvattenpannor som skall registreras, samt på pannanläggningar som skall placeras under jorden. Agaren eller innehavaren av en tryckbärande anordning skall sörja för den riskbedömning och beredskap inför risksituationer som behövs. Huruvida en riskbedömning gjorts och en beredskap byggts upp skall konstateras i samband med de periodiska besiktningarna av den tryckbärande anordningen.

Eftersom utvecklingen har lett till att pannanläggningarna och kraftverken har förändrats så att de har blivit mångsidigare och delvis mera komplicerade helheter, exempel på detta är olika slag av kombi- och förgasningskraftverk, räcker de standarder eller anvisningar som i dagens läge skall tillämpas inte ensamma till för att bemöta alla de risker som tekniken som hela tiden utvecklas för med sig. Riskbedömning är ett förfarande genom vilket riskerna per anläggning kartläggs och beredskap inför dem införs medvetet. För att riskbedömningen skall kunna öka säkerheten skall bedömningen göras med tillräcklig sakkunskap.

Riskbedömningen i pannanläggningarna kommer, om den genomförs, att gälla ca 300

pannanläggningar med en eller flera pannor, och i dem ca 700 pannor. När en verksamhetsutövare utarbetar en riskbedömning kan denne också använda utomstående sakkunniga. Riskbedömningen torde kräva insatser på 10—100 dagsverken vars antal beror på pannanläggningens storlek och andra bedömningar som kan utnyttjas.

Förfarandet med riskbedömning härrör från bestämmelser som gäller kemikalier. Olika slag av risksituationer har man också hittills noga gått igenom i flera anläggningar innan de har tagits i drift, vilket gör att detta förfarande bekräftar en praxis som ofta redan har rått. En del av organisationerna har redan nu kvalitets- och säkerhetssystem som har skapats frivilligt eller utgående från annan lagstiftning. Vid den riskbedömning av pannanläggningar som sammanhänger med lagen om tryckbärande anordningar skall de säkerhetsutredningar och motsvarande funktioner för riskbedömning som har gjorts i anläggningarna utnyttjas så långt som möjligt. Dessutom kan tillsynsmyndigheten ge rekommendationer om de minimikrav som skall ställas på förfarandet med riskbedömning och genom vilka lagstiftningens mål uppnås.

Med riskbedömningen sammanhänger också de ändringar i övervakningen av driften av pannanläggningar som planeras bli utfärdade genom ett beslut av handels- och industriministeriet och som ger inbesparingar i driftskostnaderna i en del av pannanläggningarna.

Effekterna på företagen av den föreslagna lagen om tryckbärande anordningar kommer i sin helhet inte att vara betydande, eftersom regleringen av tryckbärande anordningar till sina huvudprinciper bibehålls som för närvarande. Största delen av ändringarna och effekterna är en följd av EU-medlemskapet.

Avsikten med denna proposition är inte att ändra tillsynen över tryckbärande anordningar i kärnanläggningar.

4.2. Verkningsområde i fråga om organisation och personal

De förfaranden som gäller tryckbärande anordningar ändras inte till sina totala verkningsområden så att propositionen skulle ha verkningsområde på organisationen. Genomförandet av marknadstillsynen över tryckbärande anordningar innebär ett litet behov att öka resur-

serna eller inrikta dem på nytt vid säkerhetsteknikcentralen.

I fråga om besiktningens organen, tillverkarna, importörerna och medborgarna är verkningarna en fortsättning på tidigare lösningar som gällde frisläppandet av besiktningarna för konkurrens och genomförandet av fri rörlighet för varor som en del av EU-medlemskapet. Besiktning- och provningsorganens konkurrens kommer att skärpas när de överlappande besiktningarna och provningarna slopas samt när de som behöver tjänster får nya alternativ att välja mellan. År 1998 besiktades tryckkärl av två godkända besiktningens organ. I besiktningens organen finns totalt 50—100 personer inom tryckkärlsbesiktningen, tillverkarna har ca 300 personer som är godkända besiktningens män. Tillverkarnas egna besiktningens män kan fortgå med sin verksamhet med de alternativ som stämmer överens med direktivet om tryckbärande anordningar utan myndighetstillstånd. År 1998 fanns det totalt ca 60 verksamma provningsorgan som hade godkänts för sådan materialprovning som sammanhänger med tryckkärl och av dessa var största delen små organisationer som sysselsatte några personer. Provningsorganen producerar också andra tjänster än sådana som sammanhänger med tryckkärl. En praktisk förutsättning för provningsuppgifter har varit adekvat kompetens. Till denna del kommer praxis inte att ändras.

I fråga om tryckbärande anordningar i kärnanläggningar ändras förfarandena inte.

4.3. Miljökonsekvenser

Syftet med den föreslagna lagen om tryckbärande anordningar är att, i enlighet med direktivet om tryckbärande anordningar, förhindra den fara som övertryck medför för hälsa, säkerhet och egendom. Samtidigt beaktas också en tryckbärande anordningens innehåll i de författningar som skall utfärdas med stöd av lagen på samma sätt som i den nuvarande tryckkärlslagstiftningen. Innehållet och hur farligt det eventuellt är inverkar som en faktor som ökar kravnivån på konstrueringen, tillverkningen, installationen, repareringen, placeringen och driften av tryckbärande anordningar samt på de besiktningar som anknyter till dessa. Den föreslagna nya förpliktelsen till riskbedömning och beredskap inför risksituationer minskar

också riskerna för miljön.

I förslaget har en princip om förebyggande inbegripits som gäller både utsläppande på marknaden och säkerheten under driftstiden. Genom att kravnivån hålls hög både i fråga om kärnanläggningarnas och övriga användares tryckbärande anordningar kan säkerhetsnivån för tryckbärande anordningar och anläggningar garanteras samt risken för olyckor och miljöolyckor samtidigt minskas. Indirekt kan också säkerheten hos tryckbärande anordningar som tillverkas i andra länder påverkas, eftersom kraven också gäller tryckbärande anordningar som kommer in på Europeiska gemenskapens marknad från områden utanför gemenskapen.

5. Beredningen av propositionen

5.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Säkerhetsteknikdelegationen och tryckkärlsnämnden, som föregick den, har bistått handels- och industriministeriet vid behandlingen och utvecklandet av ärenden som gäller teknisk säkerhet. Tryckkärlsnämnden redde åren 1983 och 1984 ut behoven att ändra tryckkärlslagstiftningen. Utgående från utredningarna konstaterades det nödvändigt att revidera tryckkärlslagstiftningen i sin helhet. Revideringen bereddes fram till år 1986, då man beslöt invänta direktivet om tryckbärande anordningar. Sedan direktivets innehåll hade gestaltats till sina huvuddrag, fortgick beredningen av revideringen från år 1994 i säkerhetsteknikdelegationen och dess tryckkärlssektion. I delegationen fanns representanter för alla myndigheter som är centrala med tanke på ärendet samt för industrins, handelns och arbetstagarernas organisationer. Av ministerierna var förutom handels- och industriministeriet också inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet och miljöministeriet representerade. Delegationen fick sina förslag till lag om tryckbärande anordningar och övriga författningar med anknytning till denna färdiga i september 1997. Förslagen färdigställdes för remissförfarandet som tjänsteuppdrag på handels- och industriministeriet.

Förslaget om att 60 § skall ändras och en ny 60 a § fogas till kärnenergilagen har beretts som tjänsteuppdrag på handels- och

industriministeriets energiavdelning i samarbete med strålsäkerhetscentralen.

5.2. Remissutlåtanden

Handels- och industriministeriet sände i december 1997 förslaget till lag om tryckbärande anordningar och förslagen till övriga författningar med anknytning till denna på remiss. Utlåtanden begärdes i stor omfattning av de centrala ministerierna, myndigheterna och näringslivet samt centralorganisationerna på arbetsmarknaden och besiktningsorganisationerna.

Utlåtandena behandlades i säkerhetstechnikdelegationens tryckkärlssektion och de ändrade förslagen sändes ännu för kommentarer till remissgivarna sommaren 1998.

I utlåtandena förhöll man sig positivt till principerna i den föreslagna totalrevideringen. Samtidigt anfördes talrika anmärkningar om detaljer i det omfattande materialet. Förslagen ändrades betydligt som en följd av den första remissbehandlingen. Också den andra remissbehandlingen medförde flera ändringar i förslagen. Största delen av de avgivna utlåtandena och kommentarerna anknöt till de författningar på lägre nivå som skall ges med stöd av lagen om tryckbärande anordningar. Som helhet ansågs revideringen motiverad och ändamålsenlig.

Termen "tryckkärl" slopades helt i lagförslaget, eftersom en övergång till termen "tryckbärande anordning" föreslogs i flera utlåtanden. Som en följd av justitieministeriets utlåtande överfördes vissa rättigheter och förpliktelser samt de bestämmelser som gällde CE-märkning från författningsförslagen på lägre nivå till lagförslaget. Dessutom sammanställdes de ärenden som gällde besiktningsorganen i en separat förordning. Tillämpningsområdet för lagen om tryckbärande anordningar i förhållande till lagen om transport av farliga ämnen preciserades i samarbete med trafikministeriet. På fram-

ställning av social- och hälsovårdsministeriet fogades till 11 § i den föreslagna lagen en hänvisning till den tillsyn som arbetarskyddsmyndigheten utövar.

Handels- och industriministeriet bad i december 1998 separat kärnkraftverksbolagen och de besiktningsorganisationer som är verksamma inom kärnanläggningssektorn ge utlåtanden om förslaget till ändring av kärnenergilagen och de ändringar av kärnenergiförordningen som sammanhänge med det. Också strålsäkerhetscentralen har gett ett utlåtande över förslagen. I utlåtandena föreslogs både att mängden tryckbärande anordningar som övervakas med stöd av kärnenergilagen skall breddas och att den skall inskränkas. Dessutom föreslogs det ändringar i kompetensen och godkännandena av besiktningsorganet. En del av dessa ändringsförslag har beaktats i förslaget till förordning.

De föreslagna lagarna har anmälts till kommissionen och de kommentarer som erhållits har beaktats.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Genom det beslut av handels- och industriministeriet samt den förordning om besiktningsorgan vilka skall utfärdas med stöd av den föreslagna lagen om tryckbärande anordningar kan direktivet om tryckbärande anordningar genomföras. Bestämmelserna i direktivet om tryckbärande anordningar skall tillämpas från den 29 november 1999.

Trafikministeriet bereder separat de ändringar av bestämmelserna om tryckbärande anordningar i fartyg och luftfarkoster och om transportabla tryckbärande anordningar samt försvarsministeriet på motsvarande sätt om tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningen vilka anknyter till deras verksamhetsområden.

DETALJMOTIVERING

1. Motiveringar till lagförslagen

1.1. Lag om tryckbärande anordningar

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. I paragrafen definieras lagens tillämpningsområde. Lagen skall vara en allmän lag som gäller tryckbärande anordningar. Paragrafen motsvarar det som i den nuvarande lagstiftningen fastställs som område för tillämpningen.

Enligt 2 mom. skall lagen tillämpas på vissa tryckbärande anordningar inom specialområden på ett sätt som bestäms separat. Motsvarande bestäms i dagens läge i 1 § i förordningen om tryckkärl i fråga om tryckkärl som är i försvarsmaktens bruk och i 5 § förordningen om tryckkärl om tillsynsmyndigheter.

I 3 mom. begränsas tillämpningen av lagen så att den motsvarar nuläget i fråga om tillämpningen av författningarna om transportabla gasbehållare och transport av farliga ämnen. För närvarande bestäms om tillämpningen i 1 § 2 mom. förordningen om tryckkärl och i 1 § 1 mom. handels- och industriministeriets beslut om transportabla gasbehållare.

2 §. I paragrafen ingår definitioner på fem centrala termer som används i lagen. Med en *tryckbärande anordning* skall avses en cistern, ett rörsystem eller någon annan teknisk helhet, i vilken ett övertryck råder eller kan utvecklas. I enlighet med direktivet om tryckbärande anordningar skall i definitionen dessutom nämnas att som tryckbärande anordning också räknas de tekniska helheter som är avsedda för att garantera säkerheten hos en tryckbärande anordning. Definitionen skall preciseras något i förhållande till den som ingår i 1 § lagen om tryckkärl. Lagen om tryckbärande anordningar skall följaktligen klart tillämpas också på skyddsutrustningar, d.v.s. på sådana utrustningar enligt direktivet om tryckbärande anordningar med vilka syftet är att skydda tryckbärande anordningar så att de tillåtna gränsvärdena för tryck och temperatur inte överskrids. Som delar av tryckbärande anordningar skall också vid behov räknas sådana delar som

har fästs vid tryckbärande delar, såsom flänsar, stutsar och kopplingar. Begreppet tryckbärande anordning skall vara ett generellt begrepp i lagen, som täcker de tryckbärande anordningar och anordningshelheter som avses i direktivet om tryckbärande anordningar och i tryckbehållardirektivet. I lagen skall med tryckbärande anordning också avses sådana tryckbärande anordningar som inte hör till ovan nämnda direktivs tillämpningsområden när med dem sammanhänger en risk som förorsakas av tryck, fastän på dessa inte tillämpas de bestämmelser som gäller utsläppande på marknaden. Typiska tryckbärande anordningar är ångpannor och värmepannor för energiproduktion, den kemiska industrins tryckbärande processbehållare, tryckvattenbehållare, tryckluftsbhållare, transportabla gasbehållare samt tryckrörssystem. Det föreslås att man på samma sätt som för närvarande genom författningar som skall meddelas med stöd av lagen skall föreskriva att övervakningen av mindre farliga tryckbärande anordningar antingen helt eller delvis kan slopas.

Med *CE-märkning* skall avses sådan märkning om vilken bestäms i lagen om att vissa produkter skall förses med CE-märkning (1376/1994). En förutsättning för att märkningen skall få användas är att anordningen uppfyller de krav som har föreskrivits i de direktiv som gäller den.

Med *ministerium* skall avses handels- och industriministeriet.

Med *tillsynsmyndighet* skall avses säkerhetsteknikcentralen. Dessutom skall på de specialområden som nämns i 1 § kunna bestämmas om andra tillsynsmyndigheter på samma sätt som i 5 § förordningen om tryckkärl.

Med *besiktningsorgan* skall avses en organisation vars kompetens har utretts t.ex. i ett utlåtande av mätteknikcentralen och som av ministeriet eller säkerhetsteknikcentralen har fått rätt att utföra de uppgifter om vilka i den föreslagna lagen bestäms att de ankommer på ett besiktningsorgan. Besiktningsorganen skall vara av olika slag och de skall ha olika namn i enlighet med de uppgifter de har. Uppgifterna skall sammanhållas med utsläppandet av tryckbärande anord-

ningar på marknaden och garanterandet av säkerheten under de tryckbärande anordningarnas driftstid. De olika slagen av besiktningssorgan och deras uppgifter skall fastställas närmare i författningar som skall meddelas med stöd av den föreslagna lagen.

2 kap. Garanterandet av en tryckbärande anordnings säkerhet

3 §. Paragrafen innehåller den centrala materialrättsliga bestämmelsen i lagen om tryckbärande anordningar. För uppnående av säkerhet hos tryckbärande anordningar skall i paragrafen på allmän nivå definieras hur en tryckbärande anordning skall konstrueras och placeras och hur den skall skötas, drivas och besiktas. Innehållet i paragrafen skall till sina huvuddrag motsvara 2 § i lagen om tryckkärl. Principen är att en tryckbärande anordning inte får äventyra någons hälsa, säkerhet eller egendom. I fråga om detta avviker paragrafen från 2 § i lagen om tryckkärl. Den nya lagens syfte skall motsvara direktivet om tryckbärande anordningar och de väsentliga säkerhetskrav som föreskrivs i det. I dessa krav behandlas risker i stället för skador, och för att undvika dubbel reglering uttryckligen sådana risker som förorsakas av tryck. Miljöskador nämns inte i den föreslagna paragrafen, och i stället för personskador behandlas äventyrandet av hälsa och säkerhet. Avvikande från direktivet nämns husdjur dock inte särskilt som föremål för en risk, eftersom husdjuren anses ingå i begreppet egendom.

4 §. Genom förordning och ministeriebeslut skall man kunna föreskriva hur tryckbärande anordningars överensstämmelse enligt 2 kap. skall visas genom garanterande åtgärder som de besiktningssorgan som utför besiktning, provning och certifiering eller motsvarande verksamhet vidtar eller genom andra förfaranden, t.ex. tillverkarens egna. Bestämmelsen är nödvändig för att de direktiv som gäller tryckbärande anordningar skall kunna genomföras samt de tryckbärande anordningarnas säkerhet under driftstiden garanteras. Om besiktningssorganets uppgifter skall också bestämmas genom en förordning om besiktningssorgan.

Genom ministeriebeslut om tryckbärande anordningar, enkla tryckbehållare och tryckbärande anordningars säkerhet skall det enligt 2 mom. bestämmas om sådana tryckbä-

rande anordningar för vilka ett sådant visande som avses i 1 mom. inte behövs till följd av att den risk som sammanhänger med den tryckbärande anordningen är så ringa.

De åtgärder som ett motsvarande besiktningssorgan utomlands har vidtagit skall godkännas som visande av tryckbärande anordningars överensstämmelse i enlighet med Europeiska gemenskapens bestämmelser.

5 §. Ministeriet skall utnämna eller erkänna och tillsynsmyndigheten godkänna besiktningssorganen. I en förordning om besiktningssorgan skall bestämmas att ministeriet skall utnämna eller erkänna de besiktningssorgan som skall ha rätt att vara verksamma som sådana besiktningssorgan som avses i direktiven om tryckbärande anordningar. För andra uppgifter, d.v.s. sådana som har samband med driften av tryckbärande anordningar, skall besiktningssorganet godkännas av säkerhetsteknikcentralen, vilket motsvarar 8 a kap. lagen om tryckkärl. Om besiktningssorganen och de krav som skall ställas på dem skall bestämmas i en förordning om besiktningssorgan, i enlighet med principerna i direktiven om tryckbärande anordningar.

Ministeriet skall övervaka verksamheten hos de besiktningssorgan det har utnämnt och erkänt och med jämna mellanrum förvissa sig om att de stadgade kraven uppfylls. Vid behov skall ministeriet återkalla den rätt att vara verksam i sådana uppgifter som avses i lagen om tryckbärande anordningar som ministeriet har beviljat ett besiktningssorgan. Säkerhetsteknikcentralen skall förfara på samma sätt i fråga om de besiktningssorgan centralen har godkänt och bistå ministeriet vid övervakningen av de besiktningssorgan som ministeriet har utnämnt och erkänt. Om återkallandet av utnämning, erkännande och godkännande av ett besiktningssorgan skall bestämmas närmare genom en förordning om besiktningssorgan, och då skall de förpliktelser som anges i artiklarna 12—14 i direktivet om tryckbärande anordningar beaktas.

6 §. Enligt paragrafen skall tillverkaren eller dennes representant, när tryckbärande anordningar släpps ut på marknaden, kunna visa att en tryckbärande anordning samt konstruktionen och tillverkningen av den uppfyller det som bestäms i 3 §. Med utsläppande på marknaden skall i enlighet med direktiven avses att en anordning för första gången släpps ut inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet för överlåtelse eller

drift.

I 2 mom. skall de fall preciseras som den förpliktelse som nämns i 1 mom. skall gälla för att direktiven skall kunna genomföras. Momentet skall också täcka sådan installation och reparation av en tryckbärande anordning som inte regleras i direktiven samt ibruktagande av en sådan tryckbärande anordning vars överensstämmelse med kraven inte har visats. Det sist nämnda kunde vara en tryckbärande anordning som har sitt ursprung inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och som skall tas i drift på nytt men på vilken bestämmelser som stämmer överens med direktivet om tryckbärande anordningar inte ännu behövde tillämpas då anordningen släpptes ut på marknaden. Härvid skall den visningsskyldighet som avses i 1 mom. gälla den som tar en tryckbärande anordning i drift, med vilken också skall avses t.ex. ett företag som hyr ut anordningar.

Enligt 3 mom. skall genom ett beslut av ministeriet bestämmas om den CE-märkning som sammanhänger med det visande som avses i 1 mom. och som stämmer överens med direktiven.

7 §. I paragrafen skall det bestämmas att besiktning skall begäras i fråga om placeringen av vissa tryckbärande anordningar som har definierats av ministeriet. Definieringen skall huvudsakligen stämma överens med den nuvarande lagstiftningen, men i det skall av säkerhetsskäl inbegripas ytterligare vissa tryckbärande anordningar vars placering medför betydande risker, såsom vissa hetvattenpannor och autoklaver samt vissa tryckbärande anordningar som skall placeras inomhus, i allmänna utrymmen eller i omedelbar närhet till allmän passage.

8 §. I den föreslagna paragrafen skall bestämmas att tryckbärande anordningar som kan medföra betydande risker skall registreras och att på dem skall utföras periodiska besiktningar för garanterande av säkerheten under driftstiden. Registret skall föras av säkerhetsteknikcentralen. Säkerheten skall också garanteras genom besiktningar som skall göras vid behov när en tryckbärande anordnings konstruktion eller driftförhållanden har ändrats. Om detaljerna skall bestämmas genom ett beslut av handels- och industriministeriet om tryckbärande anordningars säkerhet. Registrerings- och besiktningsskyldigheten jämte gränser skall motsvara den nuvarande lagstiftningen om tryckbärande

anordningar, men om nya alternativa förfaringssätt gällande de periodiska besiktningarna skall kunna föreskrivas genom ett beslut av ministeriet.

9 §. Genom ett beslut av ministeriet skall bestämmas hur de anordningar, aggregat och anordningssystem som behövs för att en tryckbärande anordning skall kunna drivas säkert skall besiktas. Att anordningarna och systemen är tillräckliga och fungerande skall konstateras när de släpps ut på marknaden samt vid periodiska besiktningar. Vid besiktningarna skall det samtidigt bedömas hur adekvata systemen och realiserandet av dem är i fråga om varje anordning, om inte detta redan ingår i den bedömning av överensstämmelsen som sammanhänger med att anordningen släpps ut på marknaden.

10 §. I den föreslagna lagen betonas en tryckbärande anordnings ägares och innehavares ansvar för att tillräcklig säkerhet uppnås i en tryckbärande anordning. I 1 mom. skall ägarens och innehavarens skyldigheter räknas upp. I dem skall förpliktelsen kvarstå att utnämna en driftsövervakare för en tryckbärande anordning som skall registreras. Denna förpliktelse garanterar säkerheten vid drift. Nytt i jämförelse med den nuvarande lagstiftningen är den riskbedömning och beredskap inför risksituationer som skall göras i fråga om pannanläggningar som innehåller pannor med stor effekt och i fråga om pannanläggningar som skall placeras under jorden. Genom dessa förfaranden skall säkerheten i pannanläggningarna garanteras. Hur adekvat riskbedömningen är skall konstateras vid de periodiska besiktningarna.

Om visande av kompetens, förutsättningar för erhållande av och givande av kompetensbrev samt om driftsövervakarens sakkunskap och uppgifter, vilka nämns i 2 mom., skall bestämmas genom en förordning om kompetensbrev för driftsövervakare av pannanläggning samt genom ett beslut av handels- och industriministeriet om tryckbärande anordningars säkerhet huvudsakligen så att det motsvarar det nuvarande regelverket om tryckkärl.

3 kap. Tillsyn

11 §. Säkerhetsteknikcentralen skall övervaka att den föreslagna lagen följs. Enligt de nuvarande bestämmelserna har centralen behörighet för denna uppgift. Enligt 1 § lagen

om säkerhetsteknikcentralen (1071/1995) har centralen till uppgift att övervaka teknisk säkerhet och pålitlighet för förhindrande av person-, egendoms- och miljöskador samt att övervaka att produkter stämmer överens med kraven på det sätt som stadgas eller bestäms särskilt om detta. I den föreslagna paragrafen skall på samma sätt som i 3 § lagen om tryckkärl hänvisas till den övervakning som arbetarskyddsmyndigheten utför separat.

12 §. Paragrafens 1 mom. motsvarar till sitt innehåll huvudsakligen 4 § 1 mom. lagen om tryckkärl. För att kunna genomföra övervakningen skall myndigheten garanteras tillträde till de ställen som är centrala med tanke på övervakningen. Om en näringsutövare förhindrar tillträde, skall tillsynsmyndigheten vid behov kunna få handräckning av polisen i enlighet med den föreslagna 13 §, men inte kunna verkställa t.ex. husrannsakan i enlighet med tvångsmedelslagen (450/1987) eller ställa vite.

För säkerställande av att tillsynen över de tryckbärande anordningarna är effektiv är det nödvändigt att garantera tillsynsmyndighetens möjligheter att få provexemplar och prover av de tryckbärande anordningarna för undersökning. Motsvarande bestämmelse ingår i lagen om tryckkärl, elsäkerhetslagen (410/1996) och produktsäkerhetslagen (914/1986). Rätten att få prover skall också innebära undersökning av en tryckbärande anordning t.ex. genom att vägens tjocklek mäts med ultraljud eller genom att svetsfogarna fotograferas radiografiskt, varvid den tryckbärande anordningen inte behöver tas sönder för att prov skall kunna fås.

Enligt 2 mom. skall prover och provexemplar ersättas enligt gängse pris, om inte den tryckbärande anordningen visar sig strida mot kraven. Tillsynsmyndigheten skall också ersätta kostnaderna för åtgärder som myndigheten har tvångsutfört i samband med provtagningen. Med anordningens gängse pris skall avses det pris som en kontantkund betalar en näringsutövare för anordningen. Gängse pris varierar i enlighet med den anordning som skall provas skaffas t.ex. av en partiförsäljare eller en minutförsäljare. Provexemplaren skall i första hand tas av tillverkarna, importörerna och partihandlarna, och först i andra hand av minutförsäljarna.

13 §. Denna paragraf motsvarar 8 § lagen om tryckkärl. Paragrafen skall ge polis- och tullmyndigheterna befogenheter vid övervak-

ningen av att lagen om tryckbärande anordningar följs. Också i polislagen (493/1995) bestäms om handräckning som polisen ger. Enligt polislagen skall polisen på begäran lämna andra myndigheter och enskilda tjänstemän handräckning om detta har reglerats särskilt. Polisen skall även lämna andra myndigheter handräckning för fullgörandet av en lagstadgad tillsynsskyldighet. Tillsynsmyndigheten skall kunna få handräckning av polisen vid bruket av tvångsmedel som inriktas på tryckbärande anordningar som saluförs och som strider mot kraven. Polisen skall också vid behov kunna lämna handräckning vid verkställandet av driftsförbud för tryckbärande anordningar som strider mot kraven eller är farliga. Tullen skall ha till uppgift att lämna handräckning vid import från områden utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

14 §. Tillsynen över tryckbärande anordningars säkerhet grundar sig i hög utsträckning på uppgifter och anmälningar från dem som övervakas samt på granskning av dessas riktighet genom stickprov. I synnerhet i samband med marknadsstillsynen och övervakningen av tryckbärande anordningar som förorsakar betydande risker kan det också uppkomma ett behov av att för övervakningen få sådana upplysningar som det i allmänhet inte föreligger någon skyldighet att lämna. För att myndigheten skall kunna försäkra sig om att den får upplysningar skall den ges rätt att få de upplysningar som övervakningen kräver. Skyldigheten att överlämna upplysningar skall gälla ägaren, innehavaren och tillverkaren av, den som utför installation och reparation av, importören, försäljaren och lagerhållaren av samt besiktningsorganet för tryckbärande anordningar och delar och material till dessa. Uppgifter skall också ges om olyckor och särskilt om sådana olyckor som gäller tryckbärande anordningar som är föremål för övervakningen. Dessutom skall tillsynsmyndigheten, utgående från paragrafen, ha rätt att av tullmyndigheten få uppgifter om tryckbärande anordningar som kommer från områden utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt av arbetarskydds- och brandmyndigheterna uppgifter om skador på tryckbärande anordningar. Myndigheterna skall överlämna uppgifterna också om de är konfidentiella.

15 §. Paragrafens 1 mom. motsvarar till sitt innehåll 4 § 2 mom. lagen om tryckkärl. Om bruket av de tillsynsmedel som föreslås

skall säkerhetsteknikcentralen besluta. Paragrafen skall tillämpas både på sådana tryckbärande anordningar som har släppts ut på marknaden och på sådana som har tagits i drift. Tillsynsmedlen skall kunna inriktas på var och en i denna kedja, t.ex. på tillverkaren, importören, partiförsäljaren, minutförsäljaren, ägaren och innehavaren. Marknads tillsyn är ett centralt medel vid övervakningen av att de tryckbärande anordningar som är förenliga med Europeiska gemenskapens direktiv stämmer överens med kraven.

Den rätt som nämns i 1 mom. 1 punkten att tillfälligt eller bestående förbjuda tillverkningen och marknadsföringen av en tryckbärande anordning motsvarar de rättigheter som föreskrivs för myndigheterna i 12 § produktsäkerhetslagen. Ett temporärt förbud skall kunna användas när en tryckbärande anordning eller placeringen eller driften av den genom ändringar kan fås att stämma överens med kraven. Förbudet är permanent om en brist i en tryckbärande anordning inte kan korrigeras eller man inte vill korrigera den.

Med stöd av 1 mom. 2 punkten skall det kunna krävas att sådana ändringar görs i en tryckbärande anordning eller i tillverkningen av den att den tryckbärande anordningen stämmer överens med kraven. Den fria rörligheten för produkter inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet gäller bara utsläppandet av dem på marknaden. Om en tryckbärande anordning som strider mot kraven påträffas vid försäljning, kan det emellertid förutsättas att en besiktning utförs eller att överensstämmelse med kraven visas som ett villkor för att marknadsföringen av den tryckbärande anordningen skall få fortgå. Ändringar och visande av att kraven uppfylls skall kunna krävas också för placering och drift av en tryckbärande anordning.

Om de begränsningar och ändringar som har föreslagits i 1 mom. 1 och 2 punkten inte anses tillräckliga, skall tillsynsmyndigheten med stöd av 3 punkten kunna bestämma att en tryckbärande anordning som är i försäljarens, tillverkarens, importörens, ägarens eller innehavarens besittning skall ändras så att den inte lämpar sig för drift under tryck. Om det inte anses ändamålsenligt att ändra den tryckbärande anordningen, skall det kunna bestämmas hur man i övrigt skall förfara med den. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 13 § produktsäkerhetslagen.

Den bestämmelse som föreslås bli intagen i 1 mom. 4 punkten om rätten att kräva att tillverkaren, importören eller försäljaren av en tryckbärande anordning offentlig informerar om en risk som sammanhänger med en tryckbärande anordning motsvarar 14 § produktsäkerhetslagen. Om en näringsutövare motsätter sig detta, och informerandet måste skötas snabbt, skall tillsynsmyndigheten själv på näringsidkarens bekostnad kunna meddela om en risk som sammanhänger med en tryckbärande anordning.

Om tillsynsmyndigheten blir tvungen att tillämpa något av de förbud eller krav som avses i den föreslagna paragrafens 1 mom. 1—4 punkten, skall näringsidkaren kunna förpliktas att i enlighet med momentets 5 punkt ersätta också de kostnader som förorsakats av provning och undersökning. På detta sätt kan de kostnader som verksamheten förorsakar inriktas på den som har förorsakat dem, d.v.s. i första hand på anordningens finska tillverkare eller på den importör som tar in anordningen till den finska marknaden. Andra parter, t.ex. minutförsäljaren, är det oskäligt att ställa till svars för dessa kostnader.

Tvångsmedlen inom marknadstillsynen skall kunna användas också på sådana tryckbärande anordningar som har tillverkats i Finland för att släppas ut på marknaden i andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

16 §. Genom bestämmelserna i den föreslagna paragrafen skall en skyddsklausul enligt artikel 8 i direktivet om tryckbärande anordningar genomföras. Klausulen gäller de åtgärder som tillsynsmyndigheten skall vidta sedan den har konstaterat att en tryckbärande anordning som har försetts med CE-märkning kan äventyra människors säkerhet eller orsaka fara för egendom. Samma skyddsklausul ingår också i tryckbehållardirektivet.

17 §. Genom bestämmelserna i paragrafen skall en bestämmelse om otillbörligen anbringad CE-märkning, vilken stämmer överens med artikel 16 i direktivet om tryckbärande anordningar, genomföras. Samma bestämmelse ingår också i tryckbehållardirektivet.

18 §. Enligt paragrafen skall tillsynsmyndigheten kunna ålägga ägaren eller innehavaren att byta ut en driftsövervakare för en tryckbärande anordning, om denne visar sig olämplig för sin uppgift. Tillsynsmyndighe-

ten skall dock, innan åläggandet påförs, ge driftsövervakaren samt ägaren eller innehavaren tillfälle att bli hörd.

19 §. Paragrafen skall huvudsakligen motsvara 29 § förordningen om tryckkärl. Enligt 1 mom. skall ägaren eller innehavaren av en tryckbärande anordning utan dröjsmål meddela tillsynsmyndigheten om en skada på en tryckbärande anordning eller ett plötsligt tryckfall, om följden av dem är personskada eller en betydande egendomsskada. Skyldigheten att meddela skall också gälla tillverkaren av en tryckbärande anordning, om skadan sker under en provning som sammanhänger med tillverkningen av den tryckbärande anordningen, t.ex. under ett tryckprov.

Enligt 2 mom. skall tillsynsmyndigheten undersöka den händelse som ledde till skadan, sedan myndigheten har bedömt att detta är nödvändigt för att olyckan skall kunna redas ut eller för att framtida olyckor skall kunna förebyggas. Den som äger eller innehar en tryckbärande anordning skall bistå myndigheterna vid de undersökningar som gäller händelsen.

4 kap. Tvångsmedel och påföljder

20 §. De brister som sammanhänger med en tryckbärande anordnings säkerhet kan medföra risk som direkt gäller hälsa, säkerhet eller egendom, varför det är viktigt att bristerna korrigeras snabbt. Av denna orsak är det nödvändigt att det för effektivisering av de förbud och ålägganden som tillsynsmyndigheten har meddelat finns en möjlighet att ställa vite eller hot om tvångsutförande. Om dessa skall gälla vad som bestäms i viteslagen (1113/1990). Kostnaderna för åtgärder som har vidtagits genom tvångsutförande skall betalas i förskott av statens medel, men de skall kunna tas ut av den försumlige utan dom eller beslut. Paragrafen skall motsvara 10 § lagen om tryckkärl.

21 §. I paragrafen skall bestämmas om straff för brott mot 3, 4 och 6—10 § och 19 § 1 mom. lagen om tryckbärande anordningar samt för brott mot förbud eller ålägganden som har påförts med stöd av 15—18 §. Det högsta straffet skall vara böter, om inte i någon annan lag bestäms om strängare straff för brottet. I lagen om tryckbärande anordningar skall inte längre bestämmas om fängelsestraff som påföljd, eftersom till fängelse vid behov kan dömas med stöd av

strafflagen (39/1889) eller lagen om skydd i arbete (299/1958). I rättspraxis känner man inte till att någon skulle ha dömts till fängelsestraff med stöd av lagen om tryckkärl. Bötesstraffet har visat sig vara tillräckligt effektivt. Dessutom har myndigheten administrativa åtgärder till sitt förfogande. Verkliga situationer där det skulle behövas fängelsestraff torde inte förekomma i praktiken.

Med stöd av 2 mom. skall den som bryter mot ett förbud eller ett åläggande som har förstärkts med vite inte kunna dömas till straff för samma gärning.

22 §. Ekonomisk vinning som har erhållits av verksamhet som avses i 21 § 1 mom. skall kunna dömas förverkad till staten. Förfarandet skall vara detsamma som det om vilket bestäms i 2 kap. 16 § strafflagen. På motsvarande sätt skall en sak som varit föremål för den verksamhet som avses i 21 § 1 mom. dömas förverkad till staten, om förverkandepåföljden skall anses nödvändig på grund av att saken har egenskaper som äventyrar liv, hälsa eller egendom. Till övriga delar skall på förverkandet av egendom tillämpas 46 kap. 9-12 § strafflagen.

5 kap. Särskilda bestämmelser

23 §. Det samarbete som syftar till säkerhet hos tryckbärande anordningar förutsätter att tillsynsmyndigheten utan hinder av bestämmelserna om hemlighållande av uppgifter kan överlåta uppgifter till andra myndigheter samt till de inhemska eller utländska besiktningorgan som utför besiktningar, till internationella organisationer och till de stater som deltar i samarbetet och till dessas tillsynsmyndigheter. Detta är nödvändigt med tanke på t.ex. samarbetet mellan de besiktningorgan som stämmer överens med direktiven om tryckbärande anordningar och för att de upplysningar som Europeiska gemenskapernas kommission eventuellt begär skall kunna lämnas. För att rättsskyddet skall kunna garanteras skall upplysningar också kunna överlåtas till de myndigheter hos vilka man kan ansöka om ändring.

24 §. I handels- och industriministeriets och säkerhetsteknikcentralens förvaltningsbeslut skall ändring kunna sökas i enlighet med förvaltningsprocesslagen. När ändring har sökts, kan besvärmyndigheten förbjuda verkställandet av ett beslut eller bestämma att verkställandet skall avbrytas eller med-

delat ett annat åläggande som gäller verkstäl- ligheten. I fråga om besiktningsorganet skall om denna sak bestämmas i den förordning som skall ges om besiktningsorgan.

25 §. I paragrafen skall ingå det bemyndi- gande att ge förordningar och utfärda minist- eriebeslut samt tillsynsmyndighetens anvis- ningar som behövs för att lagen skall kunna verkställas och tillämpas.

6 kap. Ikraftträdande

26 §. Tidpunkten när den föreslagna lagen träder i kraft skall motsvara den tidpunkt som föreskrivs i direktivet om tryckbärande anordningar, från vilken medlemsstaterna skall tillämpa de bestämmelser som förut- sätts för att direktivet skall kunna följas.

Med stöd av 2 mom. skall förordningar om kompetensbrev för driftsövervakare av pannanläggning och om besiktningsorgan som avses i lagen om tryckbärande anord- ningar samt handels- och industriministerie- beslut om närmare bestämmelser om enkla tryckbehållare, om tryckbärande anordningar samt om tryckbärande anordningars säkerhet kunna utfärdas innan lagen träder i kraft. Vidare skall ministeriet med stöd av 2 mom. innan lagen träder i kraft kunna meddela Europeiska gemenskapernas kommission de besiktningsorgan som ministeriet har ut- nämnt för uppgifter i enlighet med direkti- ven och säkerhetsteknikcentralen kunna god- känna besiktningsorgan för uppgifter som avses i den föreslagna lagen om tryckbäran- de anordningar. Detta är nödvändigt för att ett system i enlighet med direktiven skall kunna införas och besiktningstjänster åstad- kommas.

27 §. Genom den föreslagna lagen om tryckbärande anordningar skall lagen om tryckkärl upphävas och samtidigt med den alla tryckkärlsförfattningar som har givits med stöd av den. Aerosolförordningen (1433/1993), som har getts med stöd av la- gen om tryckkärl och lagen om explosions- farliga ämnen (263/1953), skall dock förbli i kraft. De hänvisningar till lagen om tryck- kärl som ingår i lagstiftningen skall tolkas som hänvisningar till lagen om tryckbärande anordningar.

I artikel 20 i direktivet om tryckbärande anordningar föreskrivs att medlemsstaterna till den 29 maj 2002 skall tillåta utsläppande på marknaden av sådana tryckbärande

anordningar och aggregat som följer de be- stämmelser som är i kraft i medlemsstaterna den dag då direktivet börjar tillämpas. Enligt 3 mom. skall de bestämmelser i lagen om tryckkärl och i författningar som har med- delats med stöd av dem i enlighet med arti- kel 20 i direktivet om tryckbärande anord- ningar kunna tillämpas till nämnda dag. Dessa bestämmelser gäller konstruktion, till- verkning och ibruktagande av tryckkärl samt den besiktning som sammanhänger med dem och besiktningsorganet. Med stöd av mo- mentet skall säkerhetsteknikcentralen fort- sättningsvis kunna godkänna besiktningsor- gan för uppgifter i enlighet med de upphäv- da bestämmelser som skall tillämpas under den övergångsperiod som föreskrivs i direk- tivet. Med stöd av momentet skall man un- der övergångsperioden även till nödvändiga delar kunna tillämpa motsvarande bestäm- melser om transportabla gasbehållare till dess de författningar som gäller transpor- tabla tryckbärande anordningar och transport av farliga ämnen är tillräckligt täckande. Som ett undantag som sammanhänger med 3 mom. skall bestämmas om när tillämpnings- tiden går ut för artikel 22 i rådets direktiv 76/767/EEG om tillnärmning av medlems- staternas lagar och andra författningar med gemensamma föreskrifter för tryckkärl och metoder för kontroll av dem, som samman- hänger med direktivet om tryckbärande anordningar.

28 §. Med stöd av lagen om tryckkärl har tillsynsmyndigheten beviljat dispenser, god- kännanden och konstateranden av kompetens som hör till tillämpningsområdet för den föreslagna lagen samt gett intyg och motsva- rande besiktningshandlingar över besikt- ningsorgan och anmälda besiktningsorgan. Med tanke på verksamhetens kontinuitet är det nödvändigt att föreskriva att tillstånden och dispensererna samt konstaterandena av kompetens, godkännandena och intygen fort- sättningsvis är giltiga. Också de beslut om godkännande som säkerhetsteknikcentralen har gett besiktningsorganen skall vara gilti- ga, om inte deras giltighetstid har begränsats eller begränsas. De godkännanden som be- siktningsorgan som har getts med stöd av lagen om tryckkärl behövs för besiktnings- organets uppgifter som anknyter till direkti- vet om tryckbärande anordningar under övergångsperioden. Dessutom skall tillgång- en på tjänster garanteras genom en förord- ning om besiktningsorgan på så sätt att en

övergångsperiod föreskrivs för besiktningsorganen under vilken de kan ansöka om sådant godkännande som behövs för andra uppgifter än de som anknyter till direktiven om tryckbärande anordningar.

29 §. I denna paragraf skall bestämmas om att tryckbärande anordningar som har godkänts för drift innan denna lag träder i kraft fortsättningsvis skall få drivas samt om tillsynsmyndighetens rätt att vid behov begränsa driften.

1.2. Kärnenergilag

60 §. På tryckbärande anordningar i kärnanläggningar tillämpas kärnenergilagen. Syftet är att tryckbärande anordningar i kärnanläggningar fortsättningsvis skall övervakas i enlighet med de speciella krav som skall ställas med stöd av kärnenergilagen. Ett undantag till denna huvudregel finns i paragrafens 3 mom.

Användningen av kärnenergi ställer vissa speciella krav på alla tryckbärande anordningar. Om speciella krav måste ställas kan de gälla både själva den tryckbärande anordningen och användningen av den i en kärnanläggning. De speciella kraven kan gälla tryckbärande anordningars driftsplats, driftsförhållanden eller skyddsarrangemang. De speciella krav som sammanhänger med användningen av kärnenergi kan ställas endast med stöd av kärnenergilagen. Om transportabla tryckbärande anordningar bestäms fortsättningsvis särskilt i 61 § kärnenergilagen.

Lagstiftningen om tryckbärande anordningar tillämpas inte på tryckbärande anordningar som har konstruerats särskilt för kärnanläggningar och i vilka en driftstörning kan förorsaka ett radioaktivt utsläpp. Dylika är sådana tryckbärande anordningar på vilka direktivet om tryckbärande anordningar inte tillämpas enligt direktivets artikel 1.3.8. I praktiken är de sådana tryckbärande anordningar som har klassificerats på det sätt som avses i 21 § statsrådets beslut om allmänna föreskrifter om säkerheten vid kärnkraftverk.

Sådana tryckbärande anordningar som inte inverkar på kärnsäkerheten i kärnanläggningarna, d.v.s. andra än de tryckbärande anordningar som avses i 2 mom., omfattas av tillämpningsområdet för lagstiftningen om tryckbärande anordningar till den del som de inte kräver att speciella kärnsäkerhetstekniska krav ställs. Säkerheten i kärnanläggning-

arna förutsätter inte att speciella krav ställs på konstrueringen, tillverkningen och utsläppandet på marknaden av dessa tryckbärande anordningar. Utsläppande på marknaden omfattar alla de åtgärder som anknyter till tillverkning av och handel med anordningar samt myndighetsövervakningen i samband med dessa samt till de besiktningsorgan som sammanhänger med att anordningarna godkänns för marknaden.

Med stöd av kärnenergilagen meddelas dock också för dessa tryckbärande anordningar de bestämmelser och föreskrifter som gäller drift och placering och andra bestämmelser och föreskrifter som inverkar på kärnsäkerheten samt tillsynen.

60 a §. Tillsynsmyndighet i fråga om tryckbärande anordningar i kärnanläggningar skall vara strålsäkerhetscentralen. Strålsäkerhetscentralen skall fortsättningsvis svara för myndighetstillsynen över tryckbärande anordningar i kärnanläggningar som en helhet samt också på egen hand utföra besiktningar av funktioner, konstruktioner och tillsyn över anordningar som är viktiga med tanke på säkerheten vid användningen av kärnenergi. På strålsäkerhetscentralen ankommer också att godkänna en tillverkare av sådana tryckbärande anordningar som är av betydelse med tanke på kärnsäkerheten samt att godkänna ett oberoende besiktnings- och provningsorgan för att utföra fastställda besiktningar och provningar av tryckbärande anordningar i kärnanläggningar till den del som dessa anordningar och uppgifter inte omfattas av tillämpningsområdet för den föreslagna lagen om tryckbärande anordningar. I praktiken skall begreppet oberoende bedömas utgående från de allmänna standarder som gäller detta.

Ett beslut om godkännande kan ändras för att säker användning av kärnenergi skall kunna garanteras och godkännandet kan återkallas om besiktnings- eller provningsorganets verksamhet inte uppfyller de villkor som har bestämts eller vilka har fastslagits i tillståndet eller om en säker användning av kärnenergi eller något annat vägande skäl som har samband med säkerheten kräver att godkännandet återkallas. När beslutet om återkallande fattas skall den som saken gäller höras på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (598/1982).

I kraftträdelsebestämmelserna. Avsikten är att de tryckbärande anordningar som har släppts ut på marknaden innan lagen träder i

kraft och är i drift fortsättningsvis skall kunna drivas, om de annars uppfyller säkerhetskraven i kärnenergilagen. För att det skall kunna garanteras att användningen av kärnenergi är säker har myndigheterna dock rätt att förbjuda också driften av sådana tryckbärande anordningar som stämmer överens med den lag som gäller när denna lag träder i kraft, fastän de tryckbärande anordningarna i fråga uppfyller de krav som gäller när denna lag träder i kraft och de annars skulle få drivas eller placeras enligt övergångsbestämmelserna. Också de besiktningsorgan som har godkänts med stöd av kärnenergilagen skall fortsättningsvis kunna fortgå med sin verksamhet.

2. Närmare bestämmelser

Avsikten är att med stöd av 4 § 1 mom. samt 5 § och 25 § 1 mom. i den föreslagna lagen om tryckbärande anordningar skall en förordning om besiktningsorgan som avses i lagen om tryckbärande anordningar ges. Besiktningsorgan skall definieras separat för uppgifter enligt Europeiska gemenskapens direktiv och separat för övriga uppgifter som avses i lagen om tryckbärande anordningar. Förordningen utgör en del av genomförandet av direktiven om tryckbärande anordningar. De alternativa besiktningsorgan och principer som anges i direktiven skall i mån av möjlighet också tillämpas på besiktningsorgan som utför andra uppgifter än sådana som föranleds av direktiven. Genom förordningen skall bestämmas om de förfaranden och krav som skall tillämpas när besiktningsorgan utnämns, erkänns och godkänns samt sådana begränsningar och förpliktelser för besiktningsorganen, tillsynsmyndigheterna och ministeriet vilka sammanhänger med verksamheten.

Med stöd av 10 § 2 mom. i den föreslagna lagen om tryckbärande anordningar skall en förordning om kompetensbrev för driftsövervakare av pannanläggning ges. Förordningen skall ersätta den nuvarande förordningen med samma namn som givits med stöd av lagen om tryckkärl och till sitt innehåll vara av samma slag som den. De bestämmelser som gäller examina och utbildning skall ändras så att de stämmer överens med undervisningsministeriets nya system. I förordningen skall intas en definition av utbildningen enligt samma princip som i förord-

ningen om fartygsbemanning, besättningens behörighet och vakthållning (1256/1997). I förordningen skall dessutom intas en bestämmelse om möjligheten att godkänna kompetensbrev som har godkänts i övriga stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Handels- och industriministeriet bereder som bäst beslut om tryckbärande anordningar, om enkla tryckbehållare och om tryckbärande anordningars säkerhet. Det beslut som skall utfärdas om tryckbärande anordningars säkerhet skall huvudsakligen gälla drift av tryckbärande anordningar och den besiktning som sammanhänger med detta. De beslut som skall utfärdas om tryckbärande anordningar och enkla tryckbehållare skall gälla utsläppande på marknaden av de tryckbärande anordningarna i fråga.

Avsikten är att i besluten om tryckbärande anordningar och om enkla tryckbehållare skall föreskrivas om de besiktningar som avses i 2 kap. i den föreslagna lagen om tryckbärande anordningar och om övriga förfaranden när tryckbärande anordningar släpps ut på marknaden. Genom beslutet om tryckbärande anordningar skall direktivet om tryckbärande anordningar jämte bilagor genomföras, med undantag av de delar av direktivet som skall genomföras genom denna lag och förordningen om besiktningsorgan. Genom beslutet om enkla tryckbehållare skall tryckbehållardirektivet genomföras. I dagens läge är detta direktiv genomfört med stöd av förordningen om tryckkärl och handels- och industriministeriets beslut om enkla tryckbehållare.

Avsikten är att genom beslutet om tryckbärande anordningars säkerhet skall föreskrivas om säkerheten under driftstiden som avses i 2 kap. i den föreslagna lagen om tryckbärande anordningar så att regleringen täcker registreringen och registreringsgränserna, placeringen och besiktningen av placeringsplanen, de periodiska besiktningarna och de förfaranden som ersätter dem, besiktningar av ändringar, bedömning och hantering av risker, ägarens och innehavarens skyldigheter samt driften av en tryckbärande anordning och övervakningen av driften. Dessutom skall med beslutet föreskrivas om installering, reparation och ändring av en tryckbärande anordning, om transportabla tryckbärande anordningar, transportrörssystem och besiktningsorgan till den del som de övriga bestämmelser som skall utfärdas inte

tillämpas på dessa.

De ändringar som föreslås i kärnenergilagen förutsätter ändringar i kärnenergiförordningen. Syftet med kärnenergiförordningen är att föreskriva om de krav som gäller tillsyn, tillverkare, besiktningsorgan och provningsorgan för tryckbärande anordningar i kärnanläggningar, vilka inte omfattas av tillämpningsområdet för lagen om tryckbärande anordningar samt om de övriga krav som skall ställas på tryckbärande anordningar i kärnanläggningar.

3. Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna skall träda i kraft den 29 november 1999.

4. Lagstiftningsordning

Det föreslås att om besiktningsorgan och kompetensbrev för driftsövervakare av pannanläggning skall föreskrivas genom

förordning i enlighet med den nuvarande tryckkärlslagstiftningen. Det föreslås att de ärenden som gäller CE-märkning i enlighet med utlåtandet från justitieministeriet skall överföras till den föreslagna lagen från ministrierbeslutsnivå. Innehållet i den föreslagna lagen om tryckbärande anordningar och lagens delegeringsbestämmelser har också preciserats jämfört med lagen om tryckkärl. Målet är att den reglering som gäller enskilda fysiska eller juridiska personers rättigheter och skyldigheter i tillräckligt hög grad skall ske på lagnivå så att övriga författningar skall kunna utfärdas i form av ministeriebeslut direkt med stöd av lagen. Ministeriets beslut skall avgränsas till klara helheter av vilka den första skall innehålla tryckbehållardirektivet, den andra direktivet om tryckbärande anordningar och den tredje den reglering som inte hör till direktivens tillämpningsområde.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om tryckbärande anordningar**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Denna lag tillämpas på tryckbärande anordningar.

Denna lag tillämpas i enlighet med vad som bestäms särskilt på

1) tryckbärande anordningar i kärnanläggningar,

2) tryckbärande anordningar inom försvarsförvaltningens verksamhetsområde,

3) tryckbärande anordningar i fartyg,

4) tryckbärande anordningar i luftfarkoster och deras användningsutrustning.

På sådana tryckbärande kärl och cisterner som avses i lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) tillämpas denna lag endast i fråga om placeringen och användningen av dem.

2 §

I denna lag avses med

1) *tryckbärande anordning* en cistern, ett rörsystem eller någon annan teknisk helhet i vilken övertryck råder eller kan utvecklas samt tekniska helheter som är avsedda att skydda en tryckbärande anordning,

2) *CE-märkning* sådan märkning som föreskrivs i lagen om att vissa produkter skall förses med CE-märkning (1376/1994),

3) *ministerium* det ministerium till vars verksamhetsområde ärendet hör enligt reglementet för statsrådet (1522/1995),

4) *tillsynsmyndighet* säkerhetsteknikcentralen,

5) *besiktningsorgan* en organisation som har konstaterats vara kompetent och som har rätt att utföra de uppgifter som i denna lag föreskrivs för ett besiktningsorgan.

2 kap.

Garanterandet av en tryckbärande anordnings säkerhet

3 §

En tryckbärande anordning skall konstrueras och placeras samt skötas, drivas och besiktas så att den inte äventyrar någons hälsa, säkerhet eller egendom.

4 §

Att en tryckbärande anordning överensstämmer med de krav som anges i 3 § påvisas genom besiktning som besiktningsorganen utför eller genom andra förfaranden på det sätt som bestäms närmare genom förordning och ministeriebeslut.

Genom ett ministeriebeslut kan anges i fråga om vilka tryckbärande anordningar det inte krävs att överensstämme enligt 1 mom. påvisas på grund av den ringa risk som trycket medför.

Åtgärder som ett utländskt besiktningsorgan har vidtagit för att påvisa överensstämme godkänns, om detta förutsätts i Europeiska gemenskapens rättsakter.

5 §

Besiktningsorganen utses eller erkänns av ministeriet eller godkänns av tillsynsmyndigheten på det sätt som bestäms genom förordning. Besiktningsorganen skall uppfylla de krav som ställs genom förordning och kunna påvisa att kraven uppfyllts.

Tillsynsmyndigheten övervakar verksamheten hos de besiktningsorgan som den har godkänt samt försäkras sig med bestämda intervaller om att de föreskrivna kraven uppfylls. Ministeriet övervakar på motsvarande sätt den verksamhet som bedrivs av de besiktningsorgan det har utsett och erkänt och bistås härvid av tillsynsmyndigheten. Om ett

besiktningsorgan inte uppfyller de krav som föreskrivits eller verkar i strid med bestämmelserna, skall ministeriet eller tillsynsmyndigheten återkalla sin utnämning, sitt erkännande eller godkännande.

6 §

Den som släpper ut en tryckbärande anordning på marknaden skall kunna visa att såväl den tryckbärande anordningen som konstrueringen och tillverkningen av den uppfyller kraven i 3 §.

Vad som i 1 mom. föreskrivs gäller också den som

1) exporterar en tryckbärande anordning, om det i Europeiska gemenskapens rättsakter krävs att en exportör kan påvisa att kravet enligt 1 mom. uppfylls,

2) tillverkar en tryckbärande anordning för eget bruk eller för att överlåta den till någon annan,

3) installerar eller reparerar en tryckbärande anordning,

4) avser att ta i bruk en tryckbärande anordning vars överensstämmelse med kraven inte har påvisats.

Genom ministeriebeslut kan bestämmas om den CE-märkning som sammanhänger med det påvisande som avses i 1 mom.

7 §

Genom ministeriebeslut kan bestämmas att besiktning skall begäras i fråga om placeringen av vissa tryckbärande anordningar.

8 §

En tryckbärande anordning som kan medföra betydande fara skall registreras på det sätt som bestäms genom ministeriebeslut.

På en tryckbärande anordning som skall registreras skall med bestämda intervaller göras en besiktning (*periodisk besiktning*) samt vid behov en ändringsbesiktning för att det skall kunna säkerställas att den tryckbärande anordningen vid adekvat drift inte äventyrar någons hälsa, säkerhet eller egendom. Genom ministeriebeslut kan det bestämmas att också andra än sådana tryckbärande anordningar som skall registreras skall besiktas.

Genom ministeriebeslut kan dessutom beskrivas att uppgifter för utövande av tillsyn skall lämnas till registret samt om åtgärder som ersätter de periodiska besiktningarna.

9 §

De anordningar, aggregat och anordningssystem som behövs för säker drift av en tryckbärande anordning skall besiktas på det sätt som bestäms genom ministeriebeslut.

10 §

Ägaren och innehavaren av en tryckbärande anordning skall

1) sörja för att en tryckbärande anordning placeras samt drivs, besiktas och övervakas i enlighet med författningarna,

2) sörja för att den tryckbärande anordningen är säker efter att den tagits i bruk, vid behov genom riskbedömning och beredskap inför risksituationer,

3) till driftövervakare för en tryckbärande anordning som skall registreras utse en person som har den kompetens som krävs för uppgiften och sådan sakkunskap om en tryckbärande anordnings konstruktion, drift och underhåll som skall anses tillräcklig,

4) sörja för att driftövervakaren ges möjlighet att sköta och driva den tryckbärande anordningen så att den inte medför fara för människor eller egendom,

5) sörja för att uppgifter om en tryckbärande anordning som skall registreras lämnas till tillsynsmyndigheten.

Den kompetens som avses i 1 mom. 3 punkten skall påvisas med ett kompetensbrev eller andra handlingar på det sätt som bestäms genom ministeriebeslut. Om beviljandet av och förutsättningarna för beviljandet av kompetensbrev bestäms vid behov särskilt genom förordning. Om driftövervakarens uppgifter kan bestämmas närmare genom ministeriebeslut.

3 kap.

Tillsyn

11 §

Efterlevnaden av denna lag övervakas av tillsynsmyndigheten. Om tillsynen över skyddet för arbetstagare bestäms särskilt.

12 §

För tillsynen över att denna lag följs har tillsynsmyndigheten rätt att

1) få tillträde till ställen där tryckbärande anordningar samt delar av och material till

sådana tillverkas, upplagras, säljs, installeras, repareras, drivs och besiktas,

2) få nödvändiga prover och provexemplar av tryckbärande anordningar samt delar och material till sådana av ägare, innehavare, tillverkare, den som bedriver installations- och reparationsverksamhet, importör, försäljare och lagerhållare samt av besiktningsorgan.

Tillsynsmyndigheten skall ersätta de prover och provexemplar som avses i 1 mom. 2 punkten enligt gängse pris, om det inte visar sig att den tryckbärande anordningen strider mot denna lag.

13 §

Polisen skall vid behov ge tillsynsmyndigheten handräckning för tillsynen över att denna lag iaktas och för verkställigheten av lagen. Detsamma gäller tullmyndigheterna, om den tryckbärande anordningen importeras från ett område utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

14 §

Utan hinder av de sekretessbestämmelser som gäller överlåtelse av uppgifter har tillsynsmyndigheten för tillsynen över att denna lag följs rätt att

1) av tullmyndigheterna få namnet på den som importerar en tryckbärande anordning samt uppgifter som gäller den tryckbärande anordningens typ, mängd och tidpunkt för importen vid import från ett område utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

2) av arbetarskyddsmyndigheterna och brandmyndigheterna få uppgifter om skador i fråga om tryckbärande anordningar,

3) få uppgifter om tryckbärande anordningar samt delar och material till sådana av ägare, innehavare, tillverkare, den som bedriver installations- och reparationsverksamhet, importör, försäljare och lagerhållare samt av besiktningsorgan.

15 §

Om det vid tillsynen konstateras att en tryckbärande anordning eller dess placering eller drift inte uppfyller kraven i 3 §, har tillsynsmyndigheten rätt att

1) temporärt eller permanent förbjuda tillverkning, saluhållande, försäljning och annan överlåtelse och drift av en sådan tryckbärande anordning,

2) kräva att sådana ändringar görs i den

tryckbärande anordningen eller tillverkningen, placeringen eller driften av den att kraven uppfylls samt att kräva att det påvisas att kraven uppfylls,

3) bestämma att en tryckbärande anordning skall ändras så att den inte lämpar sig för drift under tryck eller, om detta inte anses ändamålsenligt, bestämma hur det annars skall förfaras med den tryckbärande anordningen, om de förbud och ändringar som avses i 1 och 2 punkten inte kan anses tillräckliga,

4) förplikta den som tillverkar, importerar eller säljer tryckbärande anordningar att offentligt meddela om en fara som sammanhänger med den tryckbärande anordningen samt att själv lämna ett sådant meddelande på tillverkarens, importörens eller försäljarens bekostnad,

5) ålägga verksamhetsutövaren att ersätta kostnaderna för provning och undersökning, om tillsynsmyndigheten använder sig av någon av de rättigheter som avses i 1—4 punkten.

Det som bestäms i 1 mom. gäller också tryckbärande anordningar som skall exporteras, om detta förutsätts i Europeiska gemenskapens rättsakter.

16 §

Om tillsynsmyndigheten konstaterar att en tryckbärande anordning som drivs i det syfte den planerats för och som har försetts med CE-märkning kan medföra fara för människors säkerhet eller egendom, skall tillsynsmyndigheten vidta nödvändiga åtgärder som avses i 14 § för att dra bort sådana tryckbärande anordningar från marknaden, förbjuda att de släpps ut på marknaden och tas i bruk eller för att begränsa den fria rörligheten för dem. Tillsynsmyndigheten skall omedelbart underrätta Europeiska gemenskapernas kommission om sina åtgärder och ange orsakerna till dem.

Om en tryckbärande anordning, som har försetts med CE-märkning, inte stämmer överens med kraven, skall tillsynsmyndigheten vidta åtgärder mot den som har gjort CE-märkningen samt meddela Europeiska gemenskapernas kommission och övriga stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om sina åtgärder.

17 §

Om CE-märkningen har fästs utan grund, är tillverkaren av en tryckbärande anordning

eller dennes representant, som är etablerad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, skyldig att vidta åtgärder för att få tryckanordningen att stämma överens med de bestämmelser som gäller märkningen.

Om den skyldighet som avses i 1 mom. inte fullgörs, skall tillsynsmyndigheten vidta nödvändiga åtgärder som avses i 16 §.

18 §

Om tillsynsmyndigheten konstaterar att driftövervakaren är olämplig för sin uppgift, kan tillsynsmyndigheten ålägga den som äger eller innehar en tryckbärande anordning att utse en ny driftövervakare. Innan beslut om åläggandet meddelas skall tillsynsmyndigheten bereda driftövervakaren samt ägaren eller innehavaren tillfälle att bli hörda.

19 §

Om en skada på en tryckbärande anordning eller ett plötsligt tryckfall orsakar skada på person eller en betydande skada på egendom, skall ägaren eller innehavaren av den tryckbärande anordningen utan dröjsmål anmäla det skedda till tillsynsmyndigheten. När en tryckbärande anordning skadas under en provning som sammanhänger med tillverkningen är tillverkaren av den tryckbärande anordningen anmälningsskyldig.

Tillsynsmyndigheten skall undersöka den händelse som ledde till skadan, om tillsynsmyndigheten bedömer att detta är nödvändigt för att orsaken till olyckan skall kunna redas ut eller framtida olyckor förebyggas. Ägaren eller innehavaren av en tryckbärande anordning skall bistå tillsynsmyndigheten vid undersökningen.

4 kap.

Tvångsmedel och påföljder

20 §

Tillsynsmyndigheten kan förstärka ett förbud eller åläggande som myndigheten har meddelat med stöd av denna lag med vite eller hot om tvångsutförande på det sätt som föreskrivs i viteslagen (1113/1990).

Kostnaderna för en åtgärd som har vidtagits genom tvångsutförande betalas i förskott med statliga medel.

De kostnader som avses i 2 mom. samt de utgifter som avses i 15 § får drivas in av vederbörande utan dom eller utslag i den ord-

ning som bestäms i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsokningsväg (367/1961).

21 §

Den som avsiktligt eller av grov oaktsamhet

1) underlåter att fullgöra en skyldighet enligt 3, 4 eller 6—10 § eller 19 § 1 mom. eller

2) inte iakttar det förbud eller åläggande som har meddelats med stöd av 15—18 § skall, om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för brott mot bestämmelserna om tryckbärande anordningar, dömas till böter.

Den som inte iakttar ett förbud eller åläggande som har meddelats med stöd av denna lag och förstärkts med vite, kan inte dömas till straff för samma gärning med stöd av 1 mom.

22 §

Den ekonomiska vinning som ett brott som avses i 21 § 1 mom. har medfört skall dömas förverkad med iakttagande av vad som bestäms i 2 kap. 16 § strafflagen (39/1889).

Egendom som har varit föremål för ett sådant brott som avses i 21 § 1 mom., skall dömas förverkad till staten i den mån förverkandepåföljden är nödvändig för att skador på person eller egendom skall kunna förhindras. På de begränsningar som gäller förverkande av egendom, på förverkandet av egendomens värde i stället för egendomen, på jämkning av förverkandepåföljderna samt på den procedur som skall följas vid förverkandet av egendom tillämpas vad som bestäms i 46 kap. 9—12 § strafflagen.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

23 §

Tillsynsmyndigheten och besiktningsorganen kan, utan hinder av de sekretessbestämmelser som gäller utlämnande av uppgifter, till andra myndigheter lämna uppgifter som omfattas av affärs- eller yrkeshemligheten och som de har fått kännedom om vid utförandet av uppgifter som avses i denna lag samt till besiktningsorgan som bedriver sådan besiktningsverksamhet som avses i den-

na lag, till internationella organisationer och till stater som deltar i samarbete lämna uppgifter som är nödvändiga för besiktningsorganens och tillsynsmyndighetens samarbete.

24 §

I ett förvaltningsbeslut som ministeriet och tillsynsmyndigheten har fattat med stöd av denna lag skall ändring sökas på det sätt som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Beslutet skall iaktas trots att ändring har sökts, om besvärmyndigheten inte bestämmer något annat.

25 §

Närmare bestämmelser om tillämpningen och verkställigheten av denna lag ges genom förordning och ministeriebeslut.

Om tillsynsmyndighetens rätt att bevilja undantag i enskilda fall av särskilda skäl bestäms genom ministeriebeslut.

Tillsynsmyndigheten ger vid behov tekniska och administrativa anvisningar som för enhetlig tillämpningen av denna lag.

6 kap.

Ikraftträdande

26 §

Denna lag träder i kraft den 29 november 1999.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

27 §

Genom enna lag upphävs lagen den 2

februari 1973 om tryckkärl (98/1973) jämte ändringar.

Aerosolförordningen av den 22 december 1993 (1433/1993) som har getts med stöd av lagen om tryckkärl och lagen om explosionsfarliga ämnen (263/1953) förblir dock alltså i kraft.

Andra sådana bestämmelser i lagen om tryckkärl eller bestämmelser som givits med stöd av nämnda lag än 21 c § förordningen om tryckkärl (549/1973) som gäller konstruering, tillverkning och ibruktagande av tryckkärl samt besiktning och besiktningsorgan i anknytning härtill får tillämpas till den 29 maj 2002.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till lagen om tryckkärl, anses hänvisningen avse en hänvisning till lagen om tryckbärande anordningar.

28 §

De beslut av tillsynsmyndigheten samt intyg av besiktningsorganet och av ett annat besiktningsorgan och motsvarande handlingar som har utfärdats med stöd av lagen om tryckkärl förblir som sådana i kraft, om inte deras giltighetstid har begränsats eller om inte ministeriet eller tillsynsmyndigheten begränsar deras giltighetstid.

29 §

Tryckbärande anordningar som har godkänts för att tas i bruk innan denna lag träder i kraft får fortsättningsvis drivas, fastän de inte uppfyller kraven i denna lag. Tillsynsmyndigheten kan dock bestämma om begränsningar i fråga om drivandet av sådana tryckbärande anordningar om detta anses nödvändigt för att person- eller egendomsskador skall kunna förhindras.

2.

Lag

om ändring av kärnenergilagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987) 60 § och fogas till lagen en ny 60 a § som följer:

60 §

Tryckbärande anordningar

Tryckbärande anordningar i kärnanläggningar övervakas med stöd av denna lag, om inte något annat bestäms nedan. För tryckbärande anordningar som används för transport av kärnämne eller kärnavfall gäller vad som bestäms i 61 §.

För tryckbärande anordningar som konstruerats speciellt för kärnanläggningar och i vilka en driftstörning kan orsaka ett radioaktivt utsläpp, bestäms genom förordning om de krav som gäller tillverkare, besiktningsorgan och provningsorgan.

För tekniska krav, påvisande av säkerhet och övriga förutsättningar för utsläppande på marknaden i fråga om sådana tryckbärande anordningar i kärnanläggningar som inte avses i 2 mom. gäller vad som bestäms i lagen om tryckbärande anordningar (/).

60 a §

Tillsyn över tryckbärande anordningar

Tillsynsmyndighet för tryckbärande anordningar i kärnanläggningar är strålsäkerhetscentralen, som också godkänner tillverkare av sådana tryckbärande anordningar som avses i 60 § 2 mom. Strålsäkerhetscentralen kan godkänna ett besiktningsorgan eller provningsorgan som uppfyller kraven enligt

bestämmelserna för att utföra uppgifter inom tillsynen över tryckbärande anordningar i kärnanläggningar på det sätt som bestäms närmare genom förordning.

Om verksamheten hos den som tillverkar en tryckbärande anordning, ett besiktningsorgan eller provningsorgan inte uppfyller de krav eller villkor som föreskrivits eller som ställts i ett beslut om godkännande, kan strålsäkerhetscentralen återkalla godkännandet. Om det är motiverat för tryggande av säkerheten, kan strålsäkerhetscentralen ändra de krav och villkor som ställts i ett beslut om godkännande.

Denna lag träder i kraft den 29 november 1999.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

Bestämmelser som baserar sig på den 60 § som gäller när denna lag träder i kraft och som gäller övervakning och besiktning av tryckkärl kan tillämpas till den 29 maj 2002, om inte något annat bestäms genom förordning.

Beslut av tillsynsmyndigheten samt intyg och motsvarande dokument från ett besiktningsorgan, vilka getts utgående från den 60 § som gäller när denna lag träder i kraft, förblir som sådana i kraft, om inte deras giltighetstid har begränsats på något annat sätt

eller tillsynsmyndigheten begränsar den.

Tryckbärande anordningar som godkänts för drift innan denna lag träder i kraft får fortsättningsvis drivas om inte strålsäkerhetscentralen beslutar annorlunda för att trygga säkerheten.

Om termen tryckkärl används i författningar som har utfärdats med stöd av kärnenergilagen anses därmed avses tryckbärande anordning.

Helsingfors den 7 maj 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Handels- och industriminister *Erkki Tuomioja*

2.

Lag**om ändring av kärnenergilagen**

I enlighet med riksdagens beslut ändras i kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987) 60 § och fogas till lagen en ny 60 a § som följer:

Gällande lydelse

60 §

Tryckkärl

På tryckkärl i kärnanläggning tillämpas denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser samt i tillämpliga delar lagen om tryckkärl (98/73) och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser, på det sätt som närmare stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

60 §

Tryckbärande anordningar

Tryckbärande anordningar i kärnanläggningar övervakas med stöd av denna lag, om inte något annat bestäms nedan. För tryckbärande anordningar som används för transport av kärnämne eller kärnavfall gäller vad som bestäms i 61 §.

För tryckbärande anordningar som konstruerats speciellt för kärnanläggningar och i vilka en driftstörning kan orsaka ett radioaktivt utsläpp, bestäms genom förordning om de krav som gäller tillverkare, besiktningsorgan och provningsorgan.

För tekniska krav, påvisande av säkerhet och övriga förutsättningar för utsläppande på marknaden i fråga om sådana tryckbärande anordningar i kärnanläggningar som inte avses i 2 mom. gäller vad som bestäms i lagen om tryckbärande anordningar (1).

60 a §

Tillsyn över tryckbärande anordningar

Tillsynsmyndighet för tryckbärande anordningar i kärnanläggningar är strålsäkerhetscentralen, som också godkänner tillverkare av sådana tryckbärande anordningar som avses i 60 § 2 mom. Strålsäkerhetscentralen kan godkänna ett besiktningsorgan eller provningsorgan som uppfyller kraven enligt bestämmelserna för att utföra uppgifter inom

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tillsynen över tryckbärande anordningar i kärnanläggningar på det sätt som bestäms närmare genom förordning.

Om verksamheten hos den som tillverkar en tryckbärande anordning, ett besiktningsorgan eller provningsorgan inte uppfyller de krav eller villkor som föreskrivits eller som ställts i ett beslut om godkännande, kan strålsäkerhetscentralen återkalla godkännandet. Om det är motiverat för tryggande av säkerheten, kan strålsäkerhetscentralen ändra de krav och villkor som ställts i ett beslut om godkännande.

Denna lag träder i kraft den 29 november 1999.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter kan vidtas innan lagen träder i kraft.

Bestämmelser som baserar sig på den 60 § som gäller när denna lag träder i kraft och som gäller övervakning och besiktningsorgan, vilka getts utgående från den 60 § som gäller när denna lag träder i kraft, förblir som sådana i kraft, om inte deras giltighetstid har begränsats på något annat sätt eller tillsynsmyndigheten begränsar den.

Beslut av tillsynsmyndigheten samt intyg och motsvarande dokument från ett besiktningsorgan, vilka getts utgående från den 60 § som gäller när denna lag träder i kraft, förblir som sådana i kraft, om inte deras giltighetstid har begränsats på något annat sätt eller tillsynsmyndigheten begränsar den.

Tryckbärande anordningar som godkänts för drift innan denna lag träder i kraft får fortsättningsvis drivas om inte strålsäkerhetscentralen beslutar annorlunda för att trygga säkerheten.

Om termen tryckkärl används i författningar som har utfärdats med stöd av kärnenergilagen anses därmed avses tryckbärande anordning.

3.

Förordning**om besiktningsorgan som avses i lagen om tryckbärande anordningar**

På föredragning av handels- och industriministern föreskrivs med stöd av xx § lagen den xxx xxx 1999 om tryckbärande anordningar (/):

1 §

Besiktningsorgan för uppgifter enligt direktiven

Ett besiktningsorgan kan utnämnas eller erkännas för att utföra uppgifter som avses i lagen om tryckbärande anordningar och som stämmer överens med Europaparlamentets och rådets direktiv 97/23/EG om tryckbärande anordningar samt rådets direktiv 87/404/EEG om enkla tryckkärl enligt följande:

1) ministeriet utnämner ett organ till besiktningsorgan som bedömer överensstämmelse med kraven, utför europeiskt materialgodkännande och eventuella specialuppgifter (*anmält organ*),

2) ministeriet utnämner ett organ till besiktningsorgan som utför uppgifter enbart för en viss grupp av brukare av tryckbärande anordningar (*brukarnas besiktningsorgan*),

3) ministeriet erkänner ett organ som besiktningsorgan som i egenskap av tredje part certifierar och godkänner personer som gör permanenta förband och oförstörande provningar av tryckbärande anordningar samt fogningsmetoder (*certifieringsorgan*).

Ett besiktningsorgan som har utnämnts eller erkänts av en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet motsvarar ett sådant besiktningsorgan som avses i 1 mom., om motsvarande krav som de om vilka bestäms i 4 § har iakttagits vid utnämmandet eller erkännandet.

2 §

Besiktningsorgan för andra uppgifter

Tillsynsmyndigheten godkänner ett besiktningsorgan för andra uppgifter som avses i lagen om tryckbärande anordningar än de som nämns i 1 § (*godkänt organ*). Besikt-

ningsorganets uppgifter kan begränsas till enbart en viss grupp av brukare av tryckbärande anordningar (*egenbesiktningsorgan*).

3 §

Begränsningar som gäller besiktningsorganen

Tryckbärande anordningar om vilka brukarnas besiktningsorgan och egenbesiktningsorganen har konstaterat att de stämmer överens med bestämmelserna får endast drivas i sådana anläggningar som hör till samma grupp som besiktningsorganet i fråga om den verksamhet som utövas. Den grupp som brukarnas besiktningsorgan eller egenbesiktningsorganen hör till skall följa enhetliga säkerhetsprinciper vid konstruering, tillverkning, besiktning, underhåll och drift av tryckbärande anordningar.

Brukarnas besiktningsorgan och egenbesiktningsorganen får utföra uppgifter enbart för den grupp som de tillhör. Om de uppgifter som brukarnas besiktningsorgan och egenbesiktningsorganen skall tillåtas utföra bestäms genom ett beslut av ministeriet.

4 §

De krav om vilka har bestämts för besiktningsorganet

När ett besiktningsorgan utnämns, erkänns och godkänns skall de krav om vilka bestäms i bilaga I följas. Ett besiktningsorgan som uppfyller de bedömningsgrunder som har fastställts i de harmoniserade standarder som gäller det anses uppfylla motsvarande krav om vilka bestäms i bilaga I.

Avvikande från vad som bestäms i 1 mom. skall de krav om vilka bestäms i bilaga II följas samt det som bestäms i 3 § beaktas, när brukarnas besiktningsorgan ut-

nämns och egenbesiktningsorgan godkänns.

7 §

5 §

Tillsynsmyndighetens skyldigheter

Utnämmande, erkännande och godkännande av ett besiktningsorgan

Till en ansökan som gäller utnämmande, erkännande eller godkännande av ett besiktningsorgan skall fogas handlingar som visar att de adekvata krav om vilka bestäms i 4 § uppfylls. I handlingarna skall ingå ett intyg eller utlåtande av mätteknikcentralen eller en organisation som motsvarar den eller ett annat intyg eller utlåtande över att kraven uppfylls, vilket ministeriet eller tillsynsmyndigheten anser tillräckligt.

Utnämmandet, erkännandet och godkännandet kan ges för en viss tid och för besiktningsorganet kan ställas krav, begränsningar och andra villkor som gäller dess verksamhet.

6 §

Besiktningsorganets skyldigheter

Om besiktningsorganet använder utomstående provnings- och besiktningstjänster eller andra tjänster, skall besiktningsorganet se till att den utomstående part som utför tjänsten uppfyller de krav om vilka bestäms för besiktningsorganet i 4 §.

Besiktningsorganet skall meddela alla ändringar på hur ställda krav uppfylls och årligen avge en berättelse över sin verksamhet till den som har utnämnt, erkänt eller godkänt organet.

Besiktningsorganet skall ge tillsynsmyndigheten uppgifter om omständigheter som organet har upptäckt och som äventyrar den allmänna säkerheten i tryckbärande anordningar.

Om besiktningsorganet vägrar ge ett intyg över en besiktning eller bedömning, skall beslutet motiveras och utan dröjsmål meddelas den beslutet gäller. Besiktningsorganet skall samtidigt meddela hur man ansöker om ändring och tidsfristen för detta. På yrkande av sökanden skall beslutet utan dröjsmål tas upp till ny behandling i besiktningsorganet i ett rättelseförfarande i enlighet med vad som besluts närmare i samband med att besiktningsorganet utnämns, erkänns eller godkänns.

Om tillsynsmyndigheten konstaterar att ett besiktningsorgan inte uppfyller ställda krav eller inte följer ställda villkor och begränsningar eller annars agerar i strid med lagen om tryckbärande anordningar, skall tillsynsmyndigheten

1) meddela ministeriet sin upptäckt gällande ett besiktningsorgan som avses i 1 § och

2) när det är fråga om ett sådant besiktningsorgan som avses i 2 § uppmana organet att inom utsatt tid korrigera bristen; om bristen inte korrigeras inom utsatt tid eller situationens allvar annars kräver detta, skall tillsynsmyndigheten återkalla godkännandet.

Tillsynsmyndigheten skall övervaka att den grupp som brukarnas besiktningsorgan eller egenbesiktningsorganet hör till följer de gemensamma säkerhetsprinciper som avses i 3 § 1 mom. Om det vid övervakningen konstateras att försummelser förekommer vid iakttagandet av säkerhetsprinciperna, skall tillsynsmyndigheten i fråga om besiktningsorganet vidta nödvändiga åtgärder som avses i 1 mom. och i fråga om de tryckbärande anordningarna nödvändiga åtgärder som avses i 14 § lagen om tryckbärande anordningar.

8 §

Ministeriets skyldigheter

Ministeriet skall

1) till Europeiska gemenskapernas kommission och till övriga stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet anmäla ett besiktningsorgan som ministeriet har utnämnt för sådana uppgifter som avses i 1 § 1 punkten samt vilka specialuppgifter detta organ har utnämnts för och det identifikationsnummer som kommissionen på förhand har gett detta organ,

2) informera övriga stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och Europeiska gemenskapernas kommission om ett besiktningsorgan som ministeriet har utnämnt för de uppgifter som avses i 1 § 2 punkten, vilka uppgifter detta organ har utnämnts för samt en förteckning över de organ som uppfyller de krav om vilka bestäms i 3 § 1 mom.,

3) informera Europeiska gemenskapernas

kommission och övriga stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om ett besiktningsorgan som ministeriet har erkänt för de uppgifter som avses i 1 § 3 punkten samt för vilka uppgifter detta organ har erkänts.

Ministeriet skall återkalla utnämmandet eller erkännandet och genast informera övriga stater som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och Europeiska gemenskapernas kommission om detta, om

1) ett besiktningsorgan som avses i 1 § inte längre uppfyller kraven i 4 §,

2) den grupp till vilken besiktningsorganet hör inte längre följer de enhetliga säkerhetsprinciper som avses i 3 § 1 mom.

9 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 29 november 1999.

10 §

Övergångsbestämmelser

Ett besiktningsorgan som med stöd av förordningen om tryckkärl (549/1973), som har upphävts genom lagen om tryckbärande anordningar, har rätt att utföra de uppgifter om vilka bestäms för besiktningsorganet, får utföra motsvarande uppgifter, som sådant godkänt organ som avses ovan i 2 §, till utgången av år 2001 utan det godkännande som avses i 2 §.

Ministeriet kan förbjuda, begränsa eller förhindra att sådana tryckbärande anordningar släpps ut på marknaden eller tas i drift vilkas överensstämmelse med kraven har bedömts av ett brukarnas besiktningsorgan som en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet har utnämnt i enlighet med de krav om vilka bestäms i 4 §, tills ministeriet har utnämnt ett första dylikt organ.

**MINIMIKRAV SOM SKALL TILLÄMPAS PÅ ANMÄLDA ORGAN,
CERTIFIERINGSORGAN SAMT GODKÄNDA ORGAN**

1. Ett organ som utför bedömningar och besiktningar eller dess ledning och personal får inte vara konstruktörer, tillverkare, leverantörer, installatörer, användare och inte dessas representanter för tryckbärande anordningar som organet granskar. De får inte delta direkt eller som representanter för konstruering, tillverkning, utsläppande på marknaden eller underhåll av tryckbärande anordningar. Detta hindrar inte en tillverkare av tryckbärande anordningar och organet att utbyta teknisk information.
2. Organet och dess personal skall utföra bedömnings- och besiktningssuppgifterna med yrkesskicklighet och med teknisk kompetens. Organet och dess personal får inte vara utsatta för sådan påtryckning eller ekonomiskt eller annat inflytande som skulle kunna påverka deras bedömningar eller besiktningresultat, särskilt från de personer eller grupper som har ekonomisk fördel av besiktningresultatet.
3. Organet skall förfoga över nödvändig personal och nödvändig materiel så att det på ett sakkunnigt sätt kan sköta de tekniska och administrativa uppgifter som sammanhänger med besiktning och tillsyn. Organet skall också ha tillgång till nödvändig utrustning för specialbesiktningar.
4. Besiktningsspersonalen skall ha:
 - god teknisk och yrkesmässig utbildning,
 - tillräckliga kunskaper om kraven vid besiktningar som genomförs och tillräcklig erfarenhet av att genomföra sådana besiktningar,
 - krävd kompetens för att upprätta intyg, protokoll och redogörelser för att verifiera besiktningens resultat.
5. Besiktningsspersonalens opartiskhet skall garanteras. Personalens ersättning får inte vara beroende av antalet genomförda besiktningar eller resultatet av dem.
6. Organet skall ha en ansvarsförsäkring.
7. Organets personal skall följa bestämmelserna om sekretess i förhållande till all information som den får under genomförande av sina uppgifter enligt lagen om tryckbärande anordningar (med undantag av uppgifterna till tillsynsmyndigheten).

KRAV SOM SKALL TILLÄMPAS PÅ BRUKARNAS BESIKTNINGSORGAN OCH EGENBESIKTNINGSORGAN

1. Ett besiktningsorgan skall ha en identifierbar struktur och skall använda rapporteringsmetoder som används i den grupp det tillhör och som garanterar och verifierar dess opartiskhet. Det får inte ansvara för granskade tryckbärande anordningars konstruktion, tillverkning, leveranser, installation, användning eller underhåll och det får inte delta i någon sådan verksamhet som skulle påverka opartiskheten i dess bedömningar eller tillförlitligheten i dess besiktningsåtgärder.
2. Organet och dess personal skall utföra bedömnings- och besiktningsuppgifterna med yrkesskicklighet och med teknisk kompetens. Organet och dess personal får inte vara utsatt för sådan påtryckning eller ekonomiskt eller annat inflytande som skulle kunna påverka deras bedömningar eller besiktningsresultat, särskilt från personer eller grupper som har ekonomisk fördel av besiktningsresultatet.
3. Organet skall förfoga över nödvändig personal och nödvändig materiel så att det på ett sakkunnigt sätt kan sköta de tekniska och administrativa uppgifter som sammanhänger med besiktning och tillsyn. Organet skall också ha tillgång till nödvändig utrustning för speciella besiktningar.
4. Besiktningspersonalen skall ha:
 - god teknisk och yrkesmässig utbildning,
 - tillräckliga kunskaper om kraven vid de besiktningar som genomförs och tillräcklig erfarenhet för att genomföra sådana besiktningar,
 - krävd kompetens för att upprätta intyg, protokoll och redogörelser för att verifiera besiktningens resultat.
5. Besiktningspersonalens opartiskhet skall garanteras. Personalens ersättning får inte vara beroende av antal eller resultat av genomförda besiktningar.
6. Organet skall ha en ansvarsförsäkring.
7. Organets personal skall följa bestämmelserna om sekretess i förhållande till all information som den får under genomförande av sina uppgifter enligt lagen om tryckbärande anordningar (med undantag av uppgifter till tillsynsmyndigheten).

4.

Förordning

om ändring av kärnenergiförordningen

På föredragning av handels- och industriministern med stöd av 60 § 2 mom. och 60 a § 1 mom. kärnenergilagen fogas till 1 § 1 mom. kärnenergiförordningen (161/1988), sådant det lyder delvis ändrat i förordning 473/1996, nya 10)—12) punkter och till förordningen nya 117 a—117 f §, ändras 109 och 117 § som följer:

1 §

10) *kärnteknisk tryckbärande anordning* en tryckbärande anordning som avses i 60 § 2 mom. kärnenergilagen och som är särskilt konstruerad för kärnanläggningar och i vilken driftstörning kan förorsaka ett radioaktivt utsläpp,

11) *vanlig tryckbärande anordning* en annan än en kärnteknisk tryckbärande anordning,

12) *tillverkare av tryckbärande anordningar* ett företag som tillverkar kärntekniska tryckbärande anordningar eller utför installations-, reparations- eller ändringsarbeten på sådana tryckbärande anordningar,

109 §

Sedan byggnadstillstånd beviljats skall strålsäkerhetscentralen i detalj övervaka genomförandet av anläggningsprojektet. Avsikten med tillsynen är att säkra att villkoren i byggnadstillståndet, bestämmelserna om tryckbärande anordningar och godkända planer i enlighet med 35 § iakttas samt att kärnanläggningen också i övrigt uppförs i enlighet med de bestämmelser som utfärdats med stöd av kärnenergilagen.

117 §

Grunderna för den säkerhetsnivå som krävs för installering, drift och placering av tryckbärande anordningar i kärnanläggningar stämmer överens med 6 § kärnenergilagen.

117 a §

Utöver vad som bestäms någon annanstans i kärnenergilagen och i denna förordning har

strålsäkerhetscentralen i fråga om tryckbärande anordningar särskilt till uppgift att

1) ställa detaljerade krav som gäller säkerheten hos kärntekniska tryckbärande anordningar,

2) övervaka och granska att konstruering, tillverkning, placering, installering, drift, underhåll och reparation av kärntekniska tryckbärande anordningar uppfyller de krav och bestämmelser som gäller säkerheten,

3) ställa noggrannare krav som gäller tillverkning av kärntekniska tryckbärande anordningar och den kvalitetssäkring som sammanhänger med detta samt godkänna tillverkare av kärntekniska tryckbärande anordningar för deras uppgifter samt

4) övervaka och granska att placering, installering, drift, underhåll och reparation av vanliga tryckbärande anordningar uppfyller de krav som gäller säkerheten.

117 b §

En tillverkare av kärntekniska tryckbärande anordningar skall till sitt förfogande ha ett utvecklat kvalitetssystem, yrkesskicklig och erfaren personal samt de anordningar och den utrustning som tillverkningen förutsätter samt metoder som har validerats på adekvat sätt.

En tillverkare av sådana tryckbärande anordningar som avses i 1 mom. skall på begäran kunna visa att en tryckbärande anordning samt konstrueringen och tillverkningen av den uppfyller de krav som gäller säkerheten vid användningen av kärnenergi.

117 c §

Ett besiktningsorgan som godkänns med stöd av 60 a § kärnenergilagen skall vara oberoende. Besiktningsorganet skall ha en

ansvarsförsäkring.

Besiktningsorganet skall till sitt förfogande ha ett utvecklat kvalitetssystem, yrkesskicklig och erfaren personal samt de system, anordningar och den utrustning som verksamheten förutsätter.

När strålsäkerhetscentralen godkänner ett besiktningsorgan, skall centralen fastställa besiktningsorganets besiktningsrättigheter samt ställa krav och villkor gällande verksamheten. I beslutet om godkännande skall nämnas att besiktningsorganet är skyldigt att rapportera till strålsäkerhetscentralen samt att besiktningsorganet skall iaktta den tystnadsplikt om vilken bestäms i 78 § kärnenergilagen.

117 d §

Det som bestäms i 117 c § tillämpas också på ett provningsorgan som utför provning av tryckbärande anordningar.

117 e §

Strålsäkerhetscentralen skall sörja för att

kraven och villkoren i beslutet om godkännande av en sådan tillverkare, ett sådant besiktningsorgan och provningsorgan för kärntekniska tryckbärande anordningar som avses i denna förordning stämmer överens med rådande kravnivå. Om skäl som är motiverade med tanke på att säkerheten skall kunna tryggas kräver detta, kan strålsäkerhetscentralen ändra kraven eller villkoren efter att ha reserverat vederbörande sammanslutning eller organ ett tillfälle att bli hörd.

117 f §

Strålsäkerhetscentralen ställer krav som gäller de åtgärder och förfaranden som ankommer på tillståndshavaren för garanterande av säkerheten i tryckbärande anordningar i kärnanläggningar samt övervakar att kraven uppfylls.

Denna förordning träder i kraft den 29 november 1999. Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

